

# **Wdrażam Kadry i Płace**

*Instrukcja Administratora*

# Spis Treści

<b>OGÓLNA INFORMACJA O PROGRAMIE</b>	<b>3</b>
Podstawowe koncepcje.....	4
Minimalne wymagania sprzętowe i konfiguracyjne.....	6
<b>WDROŻENIE</b>	<b>7</b>
<b>Instalacja serwera SQL (wersje wielodostępne).....</b>	<b>7</b>
Instalacja Sybase ASA 8/9.....	8
Instalacja Microsoft SQL Server 7 lub 2000.....	11
Instalacja Microsoft SQL Server 2005.....	15
Instalacja Oracle SQL Server 8 i 9.....	18
Instalacja Oracle SQL Server 10g.....	19
Instalacja PostgreSQL.....	21
<b>Instalacja stanowiska programu.....</b>	<b>24</b>
<b>Import danych do kartotek osobowych.....</b>	<b>27</b>
Import danych zgłoszeniowych z programu Płatnik.....	27
Import danych z pliku tekstowego.....	28
Jak przekierunkować wydruk w MS-DOS z drukarki na plik?.....	30
<b>Konfiguracja kartotek osobowych.....</b>	<b>30</b>
Kartoteka osobowa - kalendarze czasu pracy.....	32
Kartoteka osobowa - schematy wynagradzania.....	33
<b>Import danych na listy płac i rozliczenia.....</b>	<b>35</b>
Import danych rozliczeniowych z programu Płatnik.....	35
Import danych rozliczeniowych - pliki pomocnicze.....	37
<b>Zakończenie wdrożenia.....</b>	<b>42</b>
<b>ZAŁĄCZNIKI</b>	<b>43</b>
Analiza przedwdrożeniowa.....	43
<b>INDEKS</b>	<b>46</b>

# Ogólna informacja o programie

Program jest kompletnym rozwiązaniem kadrowo-płacowym dla każdej firmy, w pełni zintegrowanym z programem Płatnik. Został wykonany aby:

1. umożliwić rejestrację kompletnych danych dotyczących rozliczeń z zatrudnionymi, ZUS, NFZ, GUS, PFRON oraz urzędem skarbowym,
2. zautomatyzować wszelkie możliwe do zautomatyzowania czynności przy tworzeniu i rozliczaniu list płac,
3. zapewnić weryfikację wprowadzanych danych,
4. zachować elastyczność wobec zmieniającego się prawa.

Napisany dla systemu Windows, w wersji jednostanowiskowej program wykorzystuje transakcyjny serwer bazodanowy **SQL Anywhere** firmy **Sybase**, bazę danych spełniającą najwyższe wymagania funkcjonalne, niezawodną oraz o minimalnych wymaganiach sprzętowych i administracyjnych.

Program umożliwia jednoczesną pracę więcej niż jednemu użytkownikowi - ta funkcjonalność (wielodostęp) wymaga posiadania dodatkowo jednego z następujących serwerów SQL:

1. **Sybase ASA 8/9** ([www.sybase.pl](http://www.sybase.pl))
2. **Microsoft SQL Server 7, 2000 lub 2005** ([www.microsoft.pl](http://www.microsoft.pl))
3. **Oracle SQL Server 8, 9 lub 10g** ( )
4. **PostgreSQL** ([www.postgresql.org](http://www.postgresql.org))

oraz komputera z zainstalowanym systemem operacyjnym **Windows** (NT, 2000, XP, 2003) lub **Linux**. Microsoft SQL Server nie jest dostępny w wersji dla Linuxa. Serwery PostgreSQL, MS SQL Server 2005 Express oraz Oracle 10g Express są bezpłatne (MS SQL Server 2005 Express oraz Oracle 10g Express w wersji bezpłatnej mają ograniczenie rozmiaru bazy danych do 4 GB).

Podstawowe realizowane funkcje to m.in.:

1. automatyzacja tworzenia i weryfikacja ponad 30 różnych rodzajów list płac i rozliczeń, m.in.: wynagrodzenia, świadczenia, zasiłki, przerwy, potrącenia, umowy cywilno-prawne, kontrakty menedżerskie oraz wiele innych. Przykładowe rodzaje list płac i rozliczeń to m.in.:

- a. wynagrodzenie zasadnicze, wynagrodzenie za czas nieprzepracowany (choroby) i inne składniki miesięczne,
- b. świadczenia w razie choroby/macierzyństwa - wszystkie świadczenia wchodzące na karta zasiłkową,
- c. działalność wykonywana osobiście, wymieniona w art. 13 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (w tym umowy zlecenia, o dzieło, prawa autorskie i agencyjne), rozliczana z urzędem skarbowym zaliczką na podatek dochodowy lub ryczałtem,
- d. udział w organach stanowiących osób prawnych,
- e. kontrakt menedżerski lub umowy o podobnym charakterze,
- f. rozliczenia kwot zadeklarowanych,
- g. zasiłki budżetowe i pozostałe świadczenia,
- h. świadczenia finansowane z FP i FGŚP,

- i. rozliczenie zasiłków macierzyńskiego i wychowawczego z ZUS (nowelizacja 2001), oraz wiele innych rozliczeń.
2. definiowanie dowolnych zasad podlegania i proporcji finansowania składek ZUS w podziale między pracownika, pracodawcę, budżet i PFRON,
3. automatyzacja rozliczeń poprzez formuły płacowe i rozliczeniowe oraz kalendarze. Formuły są proste w wykorzystaniu i umożliwiają wykorzystanie zdefiniowanych przez użytkownika zmiennych. Przykładami takich zmiennych są np. płaca zasadnicza, dodatek funkcyjny, zestawienie godzinowe czasu pracy, obroty wybranego działu czy całej firmy (np. w celu określenia prowizji), stawki godzinowe, stawka ubezpieczenia pracowników w PZU. Poprzez umiejętne wykorzystanie zmiennych w formułach można rejestrować i rozliczać złożone sytuacje płacowe takie jak np. prowizja, rejestracja czasu pracy i wynagrodzenia dla pracowników 'godzinowych', świadczenia z tytułu pracowniczych programów emerytalnych, czy potrącanie alimentów. Szczególnym rodzajem zmiennej jest kalendarz - program umożliwia kompletną automatyzację rozliczeń w ramach jednej firmy pracowników o różnych kalendarzach czasu pracy. W standardowym przypadku zmienne dotyczące wynagrodzeń pozwalają rejestrować kompletną historię wynagrodzenia pracownika zgodnie z umową o pracę, oraz składniki wszelkich innych wypłat związanych z regulaminem i obowiązującym prawem (kodeks pracy, ustawy).
4. prowadzenie kartotek dla zatrudnionych, rejestru umów cywilnoprawnych, oraz emisja i zapis dokumentów kadrowych, takich jak np. umowa o pracę, wypowiedzenie, świadectwo pracy, umowa zlecenia/o dzieło, rachunek do umowy, polecenie przelewu/wpłaty gotówkowej,
5. deklaracje PIT-4, 8A, 8B, 11, 40, R - ciągła aktualizacja,
6. sprawozdania GUS Z-03 oraz Z-06 - ciągła aktualizacja,
7. ponad 40 dodatkowych raportów: listy płac, karty/ewidencja czasu pracy, zestawienia podsumowujące, zestawienia finansowo-księgowe, zestawienia kadrowe oraz wiele innych,
8. rozliczanie właścicieli (ZUS, PIT-5 - ciągła aktualizacja),
9. eksport i import do/z programu Płatnik. Eksportowane są kompletne formularze rozliczeniowe (DRA, RCA/RNA (do 31-12-2002), RZA, RSA) i zgłoszeniowe dla zatrudnionych i firmy (ZUA/ZZA, ZIUA, ZWUA, ZCNA/ZCZA, ZFA/ZPA). Importowane z programu Płatnik są formularze zgłoszeniowe: ZUA/ZZA, ZIUA, ZCNA/ZCZA, ZFA/ZPA oraz rozliczeniowe: RCA, RNA, RZA i RSA.

**Podstawowe koncepcje (patrz strona 4)**

**Minimalne wymagania sprzętowe i konfiguracyjne (patrz strona 6)**

## Podstawowe koncepcje

Program jest nowoczesnym rozwiązaniem kadrowo-płacowym w którym podstawowym pojęciem jest lista płac/rozliczenie, oznaczające nie tylko standardową listę płac z wynagrodzeniem zasadniczym, czy premią, ale również jakiegokolwiek rozliczenie z ZUS czy urzędem skarbowym, niekoniecznie związane z wypłatą dla zatrudnionego. W ten sposób można rozliczać wszystko: od wynagrodzeń, poprzez umowy cywilnoprawne, aż do rozliczeń z ZUS z tytułu zasiłków macierzyńskich i wychowawczych, które przecież ze standardowymi listami płac nie mają nic wspólnego i oznaczają w praktyce przejęcie przez pracodawców rozliczeń historycznie dokonywanych wyłącznie przez ZUS. Wprowadzając nową listę płac można dowolnie wybrać jej rodzaj i dopisać do niej zatrudnionych.

Każda lista płac/rozliczenie posiada listę dostępnych na niej składników wynagrodzenia/rozliczenia i świadczeń. W oparciu o tę listę dostępnych składników i świadczeń, każda pozycja listy płac jest wypełniana danymi z kartoteki osobowej przy dopisywaniu zatrudnionego do listy płac/rozliczenia. W odróżnieniu od składników wynagrodzenia/rozliczenia i świadczeń, potrącenia są dopisywane do każdej listy płac/rozliczenia

w kolejności tworzenia list w miesiącu aż do kwoty potrącenia (w zależności od definicji w kartotece osobowej zatrudnionego i na ekranie definiowania potrąceń).

Poprzez odpowiednie przygotowanie kartotek dla zatrudnionych, kompletne listy płac/rozliczenia są wypełniane automatycznie przy dopisywaniu do nich zatrudnionych. Dotyczy to nie tylko wypłat wynagrodzeń, ale także związanych z nimi świadczeń i potrąceń. Do definiowania składników wynagrodzenia/rozliczenia i potrąceń w kartotece zatrudnionego są wykorzystywane formuły płacowe w formie wielomianu z dowolną ilością zmiennych. Za pomocą takich formuł można stosunkowo łatwo 'zaprojektować' dowolną praktycznie użyteczną formę składnika wynagrodzenia/rozliczenia, czy potrącenia. Zapamiętaj: kwota składnika wynagrodzenia/rozliczenia czy potrącenia jest zawsze wyliczana w oparciu o formułę, natomiast kwota świadczenia w oparciu o ustawienie opcji 'Podstawa wyliczana jako' dla tego świadczenia na ekranie definiowania świadczeń i przerw.

Do list płac/rozliczeń są też automatycznie dopisywane świadczenia (np. zasiłek chorobowy). Świadczenia nie są definiowane formułami - kwoty i sposób rozliczenia świadczenia są definiowane w 'Konfiguracji Wynagrodzeń i Rozliczeń' na ekranie 'Definiowanie Świadczeń i Przerw'. Zapamiętaj: umieszczenie świadczenia w kartotece osobowej na zakładce 'Absencje' oznacza, że zostanie ono dopisane do listy płac z kwotą 0, a jego właściwą kwotę obliczy i wypłaci ZUS. W ten sposób rozliczają zasiłki płatnicy nie uprawnieni do wypłaty tych zasiłków.

Wynagrodzenie zasadnicze należy do najprostrzych do zdefiniowania i jest automatycznie dopisywane przy wprowadzaniu nowych pracowników. Bardziej złożonymi formułami są rozliczane takie składniki jak prowizja, wypłaty za nadgodziny, rozliczenie godzinowe, czy np. alimenty. Do dyspozycji użytkownika przy projektowaniu formuł są nie tylko wprowadzone przez niego zmienne, ale także inne użyteczne kwoty (zmiennne systemowe) związane z samym rozliczeniem (np. podstawa ub. emerytalnego/rentowego, wynagrodzenie netto bez potrącenia na liście i inne). Formuły posiadają zakres czasowy w którym 'obowiązują', tzn. raz zarejestrowana formułą wypłata dodatku funkcyjnego (np. styczeń - grudzień 1999 roku) pozostaje w kartotece zatrudnionego i nie jest dopisywana do list płac w innych latach.

Kluczowy dla oszczędności czasu przy wypełnianiu list płac/rozliczeń jest raport weryfikujący listy płac. Ten raport uruchomiony dla konkretnego miesiąca i zatrudnionych weryfikuje kilkadziesiąt elementów związanych z rozliczeniami tych zatrudnionych. Weryfikowane są elementy najprostrze, takie jak np. uwzględniona kwota wolna, czy koszty ustawowe przy rozliczaniu zaliczki na podatek dochodowy, ale także i bardzo złożone, takie jak kwoty wypłaconych składników wynagrodzenia, czy potrąceń. Raport weryfikujący pozwala uniknąć podstawowych błędów na wyemitowanych listach płac i jego uruchomienie jest konieczne (choć dobrowolne) przed wydrukiem każdej listy płac zwłaszcza po dokonaniu jakichkolwiek zmian na którejkolwiek z list czy rozliczeń. Jak w inny sposób upewnić się, że np. kwota alimentów została potrącona w pełnej ustawowej wysokości, która nie została jednak przekroczona?

Firmy dokonujące księgowania wypłat dla zatrudnionych z pewnością docenią możliwość raportów 'Zestawienia Podsumowujące z Wynagrodzeń' oraz 'Podstawowe Zestawienia Księgujące (FK)'. Raporty ten umożliwiają dokonanie przeglądu wypłaconych/rozliczonych kwot w całym szeregu użytecznych perspektyw, zwłaszcza związanych z podsumowywaniem wypłat wynagrodzeń w okresie. Z ich pomocą można również szybko ustalić np. na jakich listach płac zatrudniony jest obecny w wybranym okresie, jakie otrzymał składniki wynagrodzenia, świadczenia, czy też jakie rozliczył umowy cywilno-prawne.

Niemal wszystkie emitowane przez program dokumenty, takie jak np. deklaracje PIT, przelewy/wpłaty, dokumenty kadrowe (umowa o pracę/rozwiązanie umowy o pracę/świadczenie pracy i inne), czy umowy cywilnoprawne i rachunki mogą zostać zapisane w wyemitowanej formie np. w celu późniejszego wykonania kopii/duplikatu lub też po prostu trzymania rekordu wystawionych dokumentów.

Program powinien być intuicyjny i wygodny w wykorzystaniu. Ocena tego czy tak jest należy do użytkowników. Daj nam znać, co o tym sądzisz dzwoniąc do producenta lub dystrybutora programu. Kontakt do producenta lub dystrybutora jest dostępny poprzez opcję menu 'Pomoc', 'Kontakt z Producentem'.

## **Minimalne wymagania sprzętowe i konfiguracyjne**

Wygodna praca z programem wymaga co najmniej komputera w poniższej konfiguracji (w celu instalacji stanowiska):

- a. komputer osobisty klasy IBM PC z procesorem Pentium 1.2GHz,
- b. 256 MB pamięci operacyjnej,
- c. monitor i karta graficzna o rozdzielczości 800 x 600,
- d. system Microsoft Windows 2000 lub XP,
- e. 60 MB wolnej przestrzeni dyskowej (150 MB przed instalacją w przypadku samorozpakowyującego się pliku),
- f. drukarka atramentowa lub laserowa.

W przypadku wersji wielodostępnych, instalacja wymaga dodatkowo:

- 1. standardowych łączy (dostęp przez intranet - 10Mb lub szybszych, dostęp przez internet - 512kb lub szybszych)
- 2. serwera przynajmniej w poniższej konfiguracji (np. w przypadku instalacji serwera SQL Sybase ASA - dla innych serwerów SQL wymagania mogą się różnić):
  - a. komputer osobisty klasy IBM PC z procesorem Pentium 1.2GHz,
  - b. 256 MB pamięci operacyjnej,
  - c. monitor i karta graficzna o rozdzielczości 800 x 600,
  - d. system Microsoft Windows (2000, 2003 lub XP) lub Linux
  - e. 1 GB wolnej przestrzeni dyskowej

Program będzie działał poprawnie w słabszych konfiguracjach np. Pentium 233MHz czy nawet 64 MB pamięci operacyjnej, ale praca na niektórych ekranach może być zbyt wolna. W przypadku wykorzystania starszych systemów Windows (np. Windows 95, 98, Millenium czy NT) mogą również wystąpić kwestie z ograniczonymi zasobami tych systemów.

Dodatkowym wyposażeniem instalacji powinno też być urządzenie taśmowe do robienia kopii zapasowych.

System operacyjny powinien być wersją polską, z odpowiednimi ustawieniami regionalnymi dla formatowania liczb dziesiętnych (',' jako separator części dziesiętnej). W przypadku wykorzystywania wersji anglojęzycznej systemu Windows mogą wystąpić problemy przy wprowadzaniu kwot. W takiej sytuacji należy 'poeksperymentować' z różnymi ustawieniami regionalnymi zarówno liczb dziesiętnych jak i klawiatury aż do uzyskania poprawnego rezultatu.

# Wdrożenie

Plan wdrożenia może być następujący:

1. Instalacja serwera SQL (w przypadku wersji wielodostępnej),
2. Instalacja stanowisk programu kadrowo-płacowego: instalacja programu oraz utworzenie kont dla użytkowników za pomocą modułu Administrator,
3. Przygotowanie plików KDU Płatnika z danymi zgłoszeniowymi pracowników oraz import tych danych do kartotek osobowych,
4. Konfiguracja kartotek osobowych pracowników: kalendarze oraz schematy wynagradzania (składniki i potrącenia),
5. Uzupełnienie kartotek osobowych o urlopy wypoczynkowe, przerwy oraz świadczenia,
6. Przygotowanie plików KDU Płatnika z danymi rozliczeniowymi pracowników oraz import tych danych za 12 miesięcy poprzedzających wdrożenie,
7. Utworzenie list płac za miesiąc wdrożenia.

Najbardziej czasochłonny jest zwykle etap 6. ponieważ obejmuje odtworzenie list płac za wiele miesięcy. Odtworzenie przynajmniej trzech miesięcy poprzedzających wdrożenie jest niezbędne do poprawnego wyliczania wynagrodzenia urlopowego od składników zmiennych w miesiącach po wdrożeniu.

Poniżej opisano w szczegółach wszystkie wymienione powyżej elementy wdrożenia:

**Instalacja serwera SQL (wersje wielodostępne) (patrz strona 7)**

**Instalacja stanowiska programu (patrz strona 24)**

**Import danych do kartotek osobowych (patrz strona 27)**

**Konfiguracja kartotek osobowych (patrz strona 30)**

**Import danych na listy płac i rozliczenia (patrz strona 35)**

**Zakończenie wdrożenia (patrz strona 42)**

## Instalacja serwera SQL (wersje wielodostępne)

Program umożliwia jednoczesną pracę więcej niż jednemu użytkownikowi w przypadku zainstalowania jednego z serwerów SQL:

- a. **Sybase ASA 8/9** ([www.sybase.pl](http://www.sybase.pl))
- b. **Microsoft SQL Server 7, 2000 lub 2005** ([www.microsoft.pl](http://www.microsoft.pl))
- c. **Oracle SQL Server 8, 9 lub 10g** ([www.oracle.com.pl](http://www.oracle.com.pl))
- d. **PostgreSQL** ([www.postgresql.org](http://www.postgresql.org))

oraz komputera z zainstalowanym systemem operacyjnym **Windows** (NT, 2000, XP, 2003) lub **Linux**. Microsoft SQL Server nie jest dostępny w wersji dla Linuxa. Serwery PostgreSQL, MS SQL Server 2005 Express oraz Oracle 10g Express są bezpłatne (MS SQL Server 2005 Express oraz Oracle 10g Express w wersji bezpłatnej mają ograniczenie rozmiaru bazy danych do 4 GB).

Instalacja Sybase ASA 8/9 (patrz strona 8)

Instalacja Microsoft SQL Server 7 lub 2000 (patrz strona 11)

Instalacja Microsoft SQL Server 2005 (patrz strona 15)

Instalacja Oracle SQL Server 8 i 9 (patrz strona 18)

Instalacja Oracle SQL Server 10g (patrz strona 19)

Instalacja PostgreSQL (patrz strona 21)

**Uwaga:** najbardziej aktualna informacja dotycząca instalacji wybranej wersji wielodostępnej jest zawsze dostępna po zainstalowaniu programu i wybraniu opcji menu Windows: Start, Programy, <aktualna wersja programu>, 'Dodatkowa informacja dot. instalacji'. Informacja ta zawiera najnowsze instrukcje i wskazówki, aktualne w momencie pobierania programu.

## **Instalacja Sybase ASA 8/9**

### **Czynności wstępne**

Przed instalacją programu w wersji wielodostępnej należy wykonać czynności wstępne polegające na weryfikacji i ewentualnym poprawieniu ustawień komunikacyjnych na komputerach na których będą zainstalowane kopie programu kadrowo-płacowego (dalej nazywanymi 'stacjami roboczymi') oraz na komputerze, na którym zostanie zainstalowany serwer SQL (dalej nazywany 'serwer'). W zależności od wymagań, należy zweryfikować ustawienia jednego lub więcej z wymienionych poniżej protokołów komunikacyjnych:

#### **a. TCP/IP**

#### **b. SPX**

#### **c. Named Pipes (Potoki Nazwane)**

Poniżej opisano weryfikację ustawień dla każdego z wymienionych protokołów:

#### **a. Protokół komunikacyjny TCP/IP:**

Protokół TCP/IP jest protokołem komunikacyjnym, który należy wykorzystać w każdej instalacji, z wyjątkiem przypadków wymienionych w punktach b. i c.

Przed instalacją należy upewnić się, że zarówno serwer, jaki i stacje robocze, posiadają zainstalowany protokół komunikacyjny TCP/IP. Jeżeli tak jest, wtedy na każdej stacji roboczej należy zweryfikować ustawienia w pliku 'hosts.' zwykle znajdującym się w katalogu systemowym Windows lub w jednym z jego podkatalogów 'system', 'system32' lub 'system32\drivers\etc'. W pliku 'hosts.' powinien się znajdować adres IP serwera, np. zakładając, że adres IP serwera jest 10.0.0.120 a nazwa serwera PENTIUM1200 wtedy w pliku 'hosts.' każdej stacji roboczej powinna się znajdować następująca linia:

```
10.0.0.120 PENTIUM1200
```

Uwaga: nazwa serwera (np. PENTIUM1200) nie może zawierać polskich liter.

Następnie, należy sprawdzić komunikację pomiędzy stacjami roboczymi a serwerem, wykonując na każdej stacji roboczej w trybie MS-DOS polecenie:

```
ping PENTIUM1200
```

Należy zwrócić szczególną uwagę na konieczność dokonania odpowiednich zmian konfiguracyjnych w przypadku, gdy na stacji roboczej lub serwerze został zainstalowany program typu 'firewall'.

#### **b. Protokół komunikacyjny SPX:**



Protokół SPX jest standardowym protokołem wykorzystywanym historycznie w systemach Novell Netware (IPX/SPX). Obecnie ten protokół jest coraz rzadziej wykorzystywany. W obecnej praktyce, jedyną uzasadnioną przyczyną wybrania SPX, a nie TCP/IP jako protokołu komunikacyjnego mogą być względy bezpieczeństwa, kiedy firma nie decyduje się na wykorzystywanie w swojej sieci wewnętrznej TCP/IP, chcąc w ten sposób utrudnić penetrację sieci wewnętrznej przez przestępców komputerowych. W takiej sytuacji na serwerze należy dodać do linii komendy uruchamiającej serwer SQL opcję '-x SPX' która spowoduje uruchomienie jedynie protokołu SPX na serwerze. Linia komendy uruchamiającej serwer SQL została opisana poniżej. W ten sposób baza danych będzie niedostępna z zewnątrz dla osób próbujących podłączyć się do tej bazy poprzez TCP/IP.

Przed instalacją należy upewnić się, że zarówno serwer, jaki i stacje robocze, posiadają zainstalowany protokół komunikacyjny IPX/SPX. Wersja protokołu IPX/SPX jest dostępna w każdej instalacji Windows. Należy zwrócić szczególną uwagę, aby każdy komputer posiadał unikalny numer sieciowy. W przypadku pytań należy zwrócić się o pomoc do administratora sieci.

Instalując program kadrowo-płacowy na stacjach roboczych, należy podać, po wybraniu protokołu SPX, adres IPX komputera na którym został zainstalowany SQL serwer. Adres IPX składa się z numeru karty sieciowej (wydrukowanego na każdej karcie sieciowej) oraz z numeru sieciowego. Przykładowy adres może wyglądać np. następująco:

HOST=0:16:220:204:151:1/0:0:3

('0:16:220:204:151:1' to adres karty sieciowej, '0:0:0:3' to numer sieciowy) Tę właśnie informację należy wpisać w polu adres komputera w czasie instalacji programu na stacji roboczej. Należy zwrócić szczególną uwagę na umieszczenie znaków 'HOST=' na początku adresu.

### c. Protokół komunikacyjny Named Pipes (Potoki Nazwane):

Protokół komunikacyjny Named Pipes umożliwia komunikację pomiędzy programem kadrowo-płacowym a serwerem Sybase SQL Anywhere wyłącznie wtedy, gdy obydwie programy znajdują się na jednym komputerze. Użyteczność protokołu Named Pipes jest dyskusyjna i zalety sprowadzają się chyba wyłącznie do szybszej wymiany informacji w sytuacji, gdy na komputerze, na którym został zainstalowany serwer Sybase SQL Anywhere, zainstalowano również program kadrowo-płacowy. Nie polecamy wykorzystania protokołu Named Pipes w sytuacji gdy jest dostępny alternatywny protokół, czyli TCP/IP lub SPX.

### Instalacja serwera SQL

Uwaga: w przypadku gdy firma posiada już zainstalowany SQL serwer Sybase SQL Anywhere 8 lub 9, należy wykorzystać istniejącą instalację serwera. W innym przypadku, bezpłatną, w pełni funkcjonalną wersję ewaluacyjną (60-cio dniową) serwera Sybase SQL Anywhere można pobrać z internetu pod adresem:

Wersja dla Windows:

(pobranie wymaga rejestracji po angielsku)

<http://www.sybase.com/detail/1,6904,1016644,00.html>

(pobranie z pominięciem rejestracji)

<http://www.sybase.com/detail?id=1009159>

Wersja dla Linuksa:

(pobranie wymaga rejestracji po angielsku)

<http://www.sybase.com/detail/1,6904,1009174,00.html>

(pobranie z pominięciem rejestracji)

<http://www.sybase.com/detail?id=1009159>

Nazwy przykładowych linków do pobrania:

SQL Anywhere 9.0.1 for Windows 32-bit Operating Systems

SQL Anywhere 9.0.1 for Linux

Uwaga: należy pobierać wersje 9.0 w wersjach angielskich, tzn. 'English version'.

Jeżeli program kadrowo-płacowy jest instalowany z CD-ROM, kopia wersji ewaluacyjnej serwera Sybase SQL Anywhere 8 lub 9 może znajdować się w podkatalogu '\_asa8\sql\_eval'.

### **a. Instalacja serwera w wersji dla Windows**

Po uruchomieniu Windows i zarejestrowaniu się jako 'Administrator', należy pobrać ze stron internetowych Sybase lub skopiować z CD-ROM samorozpakowujący się plik .exe z serwerem. Plik ten należy uruchomić i wykonując polecenia, zainstalować serwer z domyślnymi opcjami.

Po zainstalowaniu serwera SQL, należy skopiować do katalogu:

```
"C:\Program Files\Anzasoft\"
```

dwa pliki o nazwach, odpowiednio, 'firma8sa.db' i 'firma8sa.log' znajdujące się w podkatalogu '\_asa8\db' na CD-ROM. Są to pliki zawierające bazę danych oraz log transakcyjny bazy danych.

Na pulpicie Windows, należy utworzyć ikonę zawierającą następującą linię komendy (w przypadku SQL Anywhere 8):

```
"C:\Program Files\Sybase\SQL Anywhere 8\win32\dbsrv8.exe" -c 8m -n asa8 "C:\Program Files\Anzasoft\firma8sa.db"
```

lub (w przypadku SQL Anywhere 9):

```
"C:\Program Files\Sybase\SQL Anywhere 9\win32\dbsrv9.exe" -c 8m -n asa8 "C:\Program Files\Anzasoft\firma8sa.db"
```

oraz katalogu roboczego ('Rozpocznij w:')

```
"C:\Program Files\Anzasoft"
```

Można w tym celu skopiować jedną z istniejących ikon w folderze SQL Anywhere i zmienić teksty.

Pierwsza część powyższej komendy uruchamia serwer SQL, '-c 8m' oznacza że serwer SQL ma zostać uruchomiony z 8MB pamięcią cache, '-n asa8' nadaje serwerowi SQL nazwę 'asa8'. Ostatni element to lokalizacja obsługiwanej przez serwer bazy danych programu kadrowo-płacowego 'firma8sa.db' oraz logu transakcyjnego 'firma8sa.log' tej bazy danych.

Należy teraz uruchomić serwer SQL wybierając utworzoną ikonę.

Uwaga: ikonę można również umieścić w folderze menu Start Windows 'Autostart'. W takiej sytuacji serwer SQL będzie uruchamiany automatycznie po uruchomieniu Windows i zalogowaniu się użytkownika do komputera na którym został zainstalowany serwer SQL.

Serwer SQL może być uruchamiany automatycznie jako tzw. usługa NT (NT service). Aby umożliwić uruchamianie automatyczne jako usługa NT należy wykorzystać program o nazwie 'sybase Central'. Program ten jest dostępny poprzez opcję menu Windows Start w folderze 'sybase SQL Anywhere'. W 'sybase Central' należy otworzyć folder 'services', a następnie wybrać opcję 'Add Service' i wykonać dalsze polecenia.

### **b. Instalacja serwera w wersji dla Linuksa**

Po uruchomieniu Linuksa i zarejestrowaniu się jako 'root', należy pobrać ze stron internetowych Sybase lub skopiować z CD-ROM plik .tar.gz (np. 'asaeval9linux\_x86.tar.gz') z serwerem. W przypadku CD-ROM, należy w tym celu włożyć CD-ROM do stacji dysków i zarejestrować CD-ROM w systemie poleceniem 'mount', np.:

```
mount /dev/cdrom /mnt/cdrom
```

Plik z serwerem należy umieścić (skopiować) w dowolnym katalogu roboczym i rozpakować kolejnymi poleceniami:

```
gzip -d asaeval9linux_x86.tar.gz
```

```
tar -xvf asaeval9linux_x86.tar
```

Następnie należy przejść do podkatalogu 'sYBSasaEval' utworzonego po rozpakowywaniu i uruchomić instalację serwera SQL poleceniem:

```
./setup
```

Serwer SQL należy zainstalować z domyślnymi opcjami w katalogu '/opt'. W czasie instalacji, program zapyta o klucz instalacyjny, w przypadku ewaluacji systemu należy to zapytanie zignorować i dwukrotnie wybrać [Enter]. Instalacja odbywa się po angielsku.

Po zainstalowaniu serwera SQL, w katalogu '/opt' należy utworzyć podkatalog 'Anzasoft' i skopiować do tego podkatalogu z CD-ROM dwa pliki o nazwach, odpowiednio, 'firma8sa.db' i 'firma8sa.log' znajdujące się w podkatalogu '\_asa8\db' na CD-ROM. Są to pliki zawierające bazę danych oraz log transakcyjny bazy danych.

Przed każdym uruchomieniem serwera SQL należy odpowiednio ustawić środowisko poprzez wykonanie polecenia:

```
./opt/sybase/SYBSsa9/bin/asa_config.sh
```

```
(lub source /opt/sybase/SYBSsa9/bin/asa_config.sh)
```

Serwer SQL uruchamiamy poleceniem:

```
/opt/sybase/SYBSsa9/bin/dbsrv9 -n asa8 /opt/anzasoft/firma8sa.db
```

lub, jeżeli chcemy proces serwera umieścić w tle, jako daemon, poleceniem (& nie zadziała):

```
/opt/sybase/SYBSsa9/bin/dbsrv9 -ud -n asa8 /opt/anzasoft/firma8sa.db
```

Opcja '-n asa8' nadaje serwerowi SQL nazwę 'asa8'. Ostatni element to lokalizacja obsługiwanej przez serwer bazy danych programu kadrowo-płacowego 'firma8sa.db' oraz logu transakcyjnego 'firma8sa.log' tej bazy danych.

Aby zatrzymać serwer SQL pracujący w tle, należy wykonać polecenie:

```
dbstop -c "uid=DBA;pwd=SQL;eng=asa8;dbn=firma8sa"
```

Przed wyłączeniem komputera na którym uruchomiony jest serwer SQL należy zawsze najpierw zatrzymać serwer SQL.

Szczegółowa instrukcja dotycząca instalacji oraz wykorzystania serwera SQL Anywhere jest dostępna m.in. na stronach Sybase:

<http://www.sybase.com>

oraz na stronach 'The Linux Documentation Project':

<http://tldp.org/HOWTO/Sybase-ASA-HOWTO/index.html>

Wersja na stronach 'The Linux Documentation Project' opisuje wersję 7 serwera SQL Anywhere ale jest również prawdziwa w przypadku wersji 8 i 9.

**Instalacja stanowiska programu (patrz strona 24)**

## ***Instalacja Microsoft SQL Server 7 lub 2000***

### **Czynności wstępne**

Przed instalacją programu w wersji wielodostępnej należy wykonać czynności wstępne polegające na weryfikacji i ewentualnym poprawieniu ustawień komunikacyjnych na komputerach na których będą zainstalowane kopie programu kadrowo-płacowego (dalej nazywanymi 'stacjami roboczymi') oraz na komputerze, na którym zostanie zainstalowany serwer Microsoft SQL Server 2000 (dalej nazywany 'serwer'). W zależności od wymagań, należy zweryfikować ustawienia jednego lub więcej z wymienionych poniżej protokołów komunikacyjnych:

a. TCP/IP

b. Named Pipes (Potoki Nazwane)

Poniżej opisano weryfikację ustawień dla każdego z wymienionych protokołów:

a. Protokół komunikacyjny TCP/IP:

Protokół TCP/IP jest protokołem komunikacyjnym, który należy wykorzystać w każdej instalacji, z wyjątkiem przypadków wymienionych w punkcie b.

Przed instalacją należy upewnić się, że zarówno serwer, jaki i stacje robocze, posiadają zainstalowany protokół komunikacyjny TCP/IP. Jeżeli tak jest, wtedy na każdej stacji roboczej należy zweryfikować ustawienia w pliku 'hosts.' zwykle znajdującym się w katalogu systemowym Windows lub w jednym z jego podkatalogów 'system', 'system32' lub 'system32\drivers\etc'. W pliku 'hosts.' powinien się znajdować adres IP serwera, np. zakładając, że adres IP serwera jest 10.0.0.120 a nazwa serwera PENTIUM1200 wtedy w pliku 'hosts.' każdej stacji roboczej powinna się znajdować następująca linia:

```
10.0.0.120 PENTIUM1200
```

Uwaga: nazwa serwera (np. PENTIUM1200) nie może zawierać polskich liter.

Następnie, należy sprawdzić komunikację pomiędzy stacjami roboczymi a serwerem, wykonując na każdej stacji roboczej w trybie MS-DOS polecenie:

```
ping PENTIUM1200
```

Należy zwrócić szczególną uwagę na konieczność dokonania odpowiednich zmian konfiguracyjnych w przypadku, gdy na stacji roboczej lub serwerze został zainstalowany program typu 'firewall'.

b. Protokół komunikacyjny Named Pipes (Potoki Nazwane):

Protokół komunikacyjny Named Pipes umożliwia alternatywną do TCP/IP komunikację pomiędzy programem kadrowo-płacowym a serwerem SQL. Uzasadnioną przyczyną wybrania Named Pipes, a nie TCP/IP jako protokołu komunikacyjnego mogą być względy bezpieczeństwa, kiedy firma nie decyduje się na udostępnienie serwera SQL w sieci poprzez TCP/IP, chcąc w ten sposób utrudnić penetrację serwera SQL przez przestępców komputerowych. Wykorzystanie protokołu Named Pipes nie wymaga żadnych dodatkowych operacji po instalacji serwera SQL, ponieważ jest on protokołem domyślnym instalowanym razem z serwerem SQL.

### **Instalacja serwera SQL**

Uwaga: w przypadku gdy firma posiada już zainstalowany Microsoft SQL Server 2000, należy wykorzystać istniejącą instalację serwera. W innym przypadku, bezpłatną, w pełni funkcjonalną wersję ewaluacyjną (120-dniową) serwera Microsoft SQL Server 2000 można pobrać z internetu pod adresem:

<http://www.microsoft.com/sql/evaluation/trial/default.asp>

Należy wtedy również pobrać Service Pack 3a dla serwera Microsoft SQL Server 2000 ze strony:

<http://www.microsoft.com/downloads/details.aspx?FamilyId=90DCD52C-0488-4E46-AFBF-ACACE5369FA3&displaylang=en#filelist>

Jeżeli program SuperPłace jest instalowany z CD-ROM, kopia wersji ewaluacyjnej serwera Microsoft SQL Server 2000 oraz Service Pack 3a mogą znajdować się w podkatalogu '\_sql2\sql\_eval'. Programy .exe znajdujące się w tym podkatalogu należy kolejno uruchomić. Po pomyślnym rozpakowaniu, można dokonać instalacji najpierw serwera Microsoft SQL Server 2000 a następnie Service Pack 3a, wykonując polecenia instalacji z domyślnymi opcjami. Uwaga: niezainstalowanie Service Pack 3a może doprowadzić do zainfekowania serwera SQL, zwłaszcza w przypadku połączenia sieci lokalnej do internetu.

Po zainstalowaniu serwera SQL, należy uruchomić program administrujący/ zarządzający SQL serwerem 'Enterprise Manager'. Po uruchomieniu, program 'Enterprise Manager' na konsoli powinien wyświetlić w hierarchii dostępne serwery SQL. Należy wybrać serwer SQL z nazwą komputera na którym został zainstalowany serwer SQL (np. 'PENTIUM1200 (Windows NT)' lub '(local)(Windows NT)') i po wybraniu

serwera wybrać opcję menu 'Tools', 'sQL Server Configuration Properties'. Po otwarciu ekranu 'sQL Server Configuration Properties', na zakładce 'security', należy wybrać w pozycji 'Authentication': 'sQL Server and Windows' - w ten sposób umożliwi się podłączenie stacji roboczej do serwera SQL zarówno w standardowy sposób, z oddzielną weryfikacją użytkownika, jak i z wykorzystaniem użytkowników domeny Windows. Konfiguracja programu SuperPłace z wykorzystaniem użytkowników wyłącznie domeny Windows 'Windows only' jest możliwa, ale nie jest zalecana i w związku z tym jest dostępna wyłącznie na specjalne życzenie klienta (bez dodatkowych kosztów).

Po dokonaniu zmian na ekranie 'sQL Server Configuration Properties', należy utworzyć folder wybranego serwera SQL - 'Databases'. Folder 'Databases' zawiera bazy danych domyślnie instalowane razem z serwerem SQL. Należy wybrać folder 'Databases', a następnie z menu 'Tools' wybrać opcję 'Restore Database...'. Otworzy się okno 'Restore Database'. Należy wprowadzić w pole 'Restore as database' nazwę 'firma', 'Restore' 'From device', a następnie wybrać przycisk 'select Devices'. Na otwartym oknie 'Choose Restore Devices' należy wybrać 'Restore from:' 'Disk' i kliknąć na przycisk 'Add...'. Na dodatkowym oknie 'Choose Restore Destination' należy wybrać 'File name:' i lokalizację pliku 'firma2ms' zawierającego kopię zapasową bazy danych programu SuperPłace w formacie SQL serwera (np. D:\wer\_pro\sql2\db\firma2ms).

Po wykonaniu powyższych czynności można przystąpić do odtwarzania (RESTORE) bazy danych programu SuperPłace na serwerze SQL.

Po odtworzeniu bazy danych należy utworzyć na serwerze SQL po wybraniu foldera 'security', nowy login 'Administrator' z następującymi parametrami: 'Name' 'Administrator', weryfikacja 'sQL Server Authentication' z hasłem 'sql'. W pozycji 'Defaults' należy wybrać 'Database' 'firma' oraz 'Language' 'English'.

Uwaga: wybranie innej opcji niż 'Language' 'English' (np. wybranie 'Polish') będzie prowadzić do błędów bazodanowych przy odczytywaniu niektórych ekranów programu kadrowo-płacowego.

Następnie, na zakładce 'Database Access' należy zaznaczyć kolumnę 'Permit' dla bazy danych 'firma' - w ten sposób użytkownicy wykorzystujący login 'Administrator' będą mogli korzystać z bazy danych 'firma'.

W następnej kolejności, w bazie danych należy utworzyć nowego użytkownika o nazwie 'Administrator' oraz przypisać temu użytkownikowi login 'Administrator' i zaznaczyć następujące pozycje w polu 'Database Role membership': public, db\_owner, db\_accessadmin, db\_securityadmin, db\_dlladmin, db\_datareader, db\_datawriter. Po dokonaniu powyższych czynności baza danych 'firma' programu SuperPłace jest gotowa do wykorzystania.

Ważna informacja: baza danych 'firma' została utworzona z następującym porządkiem sortowania:

Sort Order: 'Polish dictionary order, case-insensitive'

Character Set: '1250 Central European'

Collation name: Polish\_CI\_AS\_KI\_WI

Unicode Collation: 'Polish'

v Case-insensitive

Accent-insensitive

v Width-insensitive

v Kana-insensitive

Aby sprawdzić porządek sortowania dla wybranej bazy danych na serwerze MS SQL należy uruchomić polecenie 'EXEC sp\_helpsort'.

### **Instalacja i konfiguracja oprogramowania klienckiego na serwerze SQL i stacjach roboczych**

Instalacja i konfiguracja oprogramowania klienckiego na stacjach roboczych i serwerze jest konieczna do poprawnej pracy programu kadrowo-płacowego.

#### **Instalacja na serwerze SQL:**

Razem z serwerem SQL powinien zostać zainstalowany program o nazwie 'server Network Utility'. Program ten jest dostępny poprzez opcję menu Windows Start w folderze 'Microsoft SQL Server'. Za pomocą programu

'server Network Utility' dokonuje się wyboru i konfiguracji protokołów komunikacyjnych, które będzie obsługiwał MS SQL SerVer w komunikacji ze stacjami roboczymi. Domyślnie, zawsze zostaje wybrany protokół 'Named Pipes' (Potoki Nazwane). W przypadku protokołu TCP/IP o ile nie został on już wybrany w czasie instalacji serwera SQL, należy uruchomić program 'server Network Utility' i wykorzystując przycisk 'Enable >>', dodać protokół komunikacyjny TCP/IP i/lub Named Pipes do listy 'Enabled protocols'. Następnie należy:

**TCP/IP:** należy podać nazwę komputera, na którym został zainstalowany serwer SQL (np. PENTIUM1200) oraz numer portu, na którym serwer SQL będzie oczekiwać na połączenia stacji roboczych (domyślnie 1433 - ten numer można zmienić na jakikolwiek inny niezajęty numer, jeżeli sieć jest podłączona bezpośrednio do internetu - ograniczy to możliwość ataku na serwer SQL z zewnątrz).

**Named Pipes:** należy podać 'Pipe name', czyli nazwę Potoku Nazwanego, zwykle '\\.\pipe\sql\query' gdzie '.' oznacza, że Potok Nazwany znajduje się na tym samym komputerze na którym znajduje się serwer SQL.

Uwaga: zmiany w konfiguracji 'server Network Utility' wymagają w celu zastosowania zatrzymania i ponownego uruchomienia serwera SQL.

### **Instalacja na stacjach roboczych:**

Na stacjach roboczych należy zainstalować program o nazwie 'Client Network Utility' będący częścią oprogramowania MS SQL Server. Aby tego dokonać, należy w czasie instalacji MS SQL Server wybrać opcję instalacji 'Custom'. Z listy elementów MS SQL Server do zainstalowania należy wybrać wyłącznie 'Client connectivity'. Po zainstalowaniu, z foldera 'MS SQL Server' (w folderze 'Programy' menu Windows 'start') należy wybrać 'Client Network Utility' Na zakładce 'General' wykorzystując przycisk 'Enable >>', należy dodać protokół komunikacyjny TCP/IP lub Named Pipes do listy 'Enabled protocols' w zależności od własnych preferencji, a następnie, po wybraniu 'Properties':

**TCP/IP:** należy podać domyślny numer portu, na którym serwer SQL oczekuje na połączenia stacji roboczych (domyślnie 1433 - musi to być identyczny numer jak numer z którym został skonfigurowany serwer SQL - patrz powyżej).

**Named Pipes:** należy podać domyślną nazwę Potoku Nazwanego ('Pipe name'), np. 'sql\query'.

Następnie, na zakładce 'Alias', po wybraniu przycisku 'Add' należy wprowadzić nazwę 'server alias' identyfikującego dane połączenie. Zwykle jest to nazwa komputera na którym został zainstalowany serwer SQL (np. PENTIUM1200), po czym należy wybrać protokół komunikacyjny połączenia ('Network libraries') oraz następujące parametry połączenia:

**TCP/IP:** należy podać nazwę komputera, na którym został zainstalowany serwer SQL (np. PENTIUM1200) oraz numer portu, na którym serwer SQL oczekuje na połączenia stacji roboczych (domyślnie 1433).

**Named Pipes:** należy podać nazwę serwera SQL 'server name' (np. PENTIUM1200) oraz nazwę Potoku Nazwanego ('Pipe name') (np. '\\PENTIUM1200\pipe\sql\query'). W przypadku wykorzystania protokołu Named Pipes należy zwrócić uwagę na to, że użytkownik stacji roboczej musi mieć uprawnienia do przeglądania dysków komputera na którym został zainstalowany serer SQL bez potrzeby specyfikacji dodatkowego hasła - wynika to ze sposobu w jaki protokół Named Pipes udostępnia dane. Fakt posiadania lub nie właściwych uprawnień najłatwiej sprawdzić poprzez testowe udostępnienie dowolnego katalogu na serwerze do przeglądania ze stacji roboczej. Jeżeli po uruchomieniu na stacji roboczej Eksploratora Windows i wybraniu tego katalogu system wymaga podania nazwy użytkownika i hasła, oznacza to że protokół Named Pipes nie będzie działał poprawnie, tzn. może wymagać dodatkowego niezależnego zalogowania się użytkownika stacji roboczej do systemu pików serwera.

Uwaga: pozycja 'server alias' określa nazwę serwera SQL do której będzie się odwoływał program SuperPłace. Tę samą nazwę należy podać w czasie instalacji programu SuperPłace na stacji roboczej. Nazwa ta może być dowolna, ale nie powinna zawierać polskich liter. Zwykle jest to nazwa komputera na którym zainstalowano serwer SQL. W razie potrzeby można tę nazwę dowolnie zmienić poprzez ponowną instalację programu SuperPłace.

### **Instalacja stanowiska programu (patrz strona 24)**

## Instalacja Microsoft SQL Server 2005

### Czynności wstępne

Przed instalacją programu w wersji wielodostępnej należy wykonać czynności wstępne polegające na weryfikacji i ewentualnym poprawieniu ustawień komunikacyjnych na komputerach, na których będą zainstalowane kopie programu kadrowo płacowego (dalej nazywanymi 'stacjami roboczymi') oraz na komputerze, na którym zostanie zainstalowany Microsoft SQL Server 2005 (dalej nazywany 'serwerem').

Należy upewnić się, że zarówno serwer, jaki i stacje robocze, posiadają zainstalowany protokół komunikacyjny TCP/IP. Jeżeli tak jest, wtedy na każdej stacji roboczej należy zweryfikować ustawienia w pliku 'hosts.' zwykle znajdującym się w katalogu systemowym Windows lub w jednym z jego podkatalogów 'system', 'system32' lub 'system32\drivers\etc'. W pliku 'hosts.' powinien się znajdować adres IP serwera, np. zakładając, że adres IP serwera jest 10.0.0.120 a nazwa serwera PENTIUM1200 wtedy w pliku 'hosts.' każdej stacji roboczej powinna się znajdować następująca linia:

```
10.0.0.120 PENTIUM1200
```

Uwaga: nazwa serwera (np. PENTIUM1200) nie może zawierać polskich liter.

Należy sprawdzić komunikację pomiędzy stacjami roboczymi a serwerem, wykonując na każdej stacji roboczej w trybie MS-DOS polecenie, np.:

```
ping PENTIUM1200
```

Warto zwrócić szczególną uwagę na konieczność dokonania odpowiednich zmian konfiguracyjnych w przypadku, gdy na stacji roboczej lub serwerze został zainstalowany program typu 'zaporą' ('firewall').

### Instalacja serwera SQL

W przypadku gdy firma posiada już zainstalowany Microsoft SQL Server 2005, należy wykorzystać istniejącą instalację serwera. W innym przypadku, z internetowej strony firmy Microsoft pod adresem:

<http://www.microsoft.com/poland/sql/default.mspx>

można pobrać ewaluacyjną wersję serwera Microsoft SQL Server 2005.

Z tej samej strony można również pobrać bezpłatną wersję EXPRESS serwera Microsoft SQL Server 2005. Wersja EXPRESS posiada ograniczenie rozmiarów bazy danych do 4GB. Nie powinno to być praktycznym ograniczeniem w przypadku firm rozliczających programem kadrowo płacowym do kilkuset zatrudnionych. Pozostałe ograniczenia wersji EXPRESS (1GB RAM, 1 procesor) nie mają istotnego znaczenia.

Wymagania systemowe serwera to system operacyjny Windows 2000 Service Pack 4 lub Windows Server 2003 Service Pack 1 lub Windows XP Service Pack 2, procesor klasy Pentium III 600 MHz lub szybszy, minimum 192 MB RAM oraz 525 MB wolnej przestrzeni na twardym dysku w czasie instalacji. Na serwerze muszą być również obecne:

1. Windows Installer 3.0.
2. .NET Framework v2.0

Dodatkowo do serwera SQL, w celu instalacji bazy danych, jak również późniejszego wykonywania kopii zapasowych konieczne jest zainstalowanie narzędzia: 'Microsoft SQL Server Management Studio Express - Community Technology Preview (CTP) November 2005'. Wszystkie powyższe aplikacje są dostępne do pobrania ze stron: [www.microsoft.pl](http://www.microsoft.pl)

Po pobraniu i zainstalowaniu MS SQL Server 2005 oraz 'Microsoft SQL Server Management Studio Express - Community Technology Preview (CTP) November 2005' należy zainstalować bazę danych poprzez wykonanie następującej sekwencji czynności:

#### a. Odtworzenie kopii zapasowej pustej bazy danych na serwerze:

Kopia zapasowa pustej bazy danych znajduje się w samorozpakowującym się pliku 'firma5ms.exe' znajdującym się na CD-ROM lub udostępnionym przez internet. Po uruchomieniu pliku, kopia zapasowa pustej bazy danych 'firma5ms.bak' zostanie rozpakowana do foldera 'firma5ms'.

Po rozpakowaniu kopii zapasowej pustej bazy danych należy uruchomić program administrujący/zarządzający SQL serwerem 'Microsoft SQL Server Management Studio Express - Community Technology Preview (CTP) November 2005'. Po uruchomieniu i zalogowaniu, program powinien wyświetlić w hierarchii zainstalowane serwery SQL. Należy wybrać zainstalowany serwer SQL (np. 'PENTIUM1200\SQEXPRESS'), a następnie prawym przyciskiem myszki sekcję 'Databases' i z menu, które pojawi się na ekranie opcję 'Restore Database...'. Otworzy się okno 'Restore Database'. Należy wtedy w sekcji 'Destination to restore', w pole 'To database' wprowadzić nazwę 'firma', w sekcji 'source for restore' opcję 'From device', a następnie wybrać przycisk '...' z prawej strony opcji 'From device' i na dodatkowym ekranie 'specify Backup' wybrać 'Backup media' 'File' oraz 'Backup location' po wybraniu przycisku 'Add'. Na kolejnym ekranie 'Locate Backup File', należy wskazać plik 'firma5ms.bak' zawierający kopię zapasową bazy danych programu kadrowo płacowego w formacie SQL serwera 2005 (np. C:\mssqlkopie\firma5ms\firma5ms.bak).

Po wykonaniu powyższych czynności można przystąpić do odtworzenia (RESTORE) bazy danych programu kadrowo płacowego na serwerze SQL. W tym celu należy zaznaczyć wybraną powyżej kopię ('backup set') i wybrać 'OK' - kopia zapasowa powinna zostać odtworzona pomyślnie ('The restore of database firma completed successfully').

#### **b. Utworzenie login 'Administrator':**

Należy prawym przyciskiem myszki wybrać sekcję serwera SQL 'security', 'Logins' i z menu opcję 'New Login...'. Nowy login powinien mieć nazwę 'Administrator' oraz wybraną opcję 'SQL Server authentication' i hasło ('Password') 'sql'. Opcja 'Enforce password security' nie powinna być zaznaczona. Jako domyślną baz danych ('Default database') należy wybrać z listy bazę 'firma'. Jako domyślny język ('Default language') należy wybrać z listy 'English'.

#### **c. Utworzenie użytkownika 'Administrator':**

Należy prawym przyciskiem myszki wybrać sekcję serwera 'Databases', 'firma', 'security', 'Users' i z menu opcję 'New User...'. Nowy użytkownik ('user') powinien mieć nazwę ('User name') 'Administrator', login ('Login name') również 'Administrator' oraz w sekcji 'Database role membership' zaznaczone następujące role: db\_accessadmin, db\_datareader, db\_datawriter, db\_dlladmin, db\_owner, db\_securityadmin.

Po wykonaniu wszystkich powyższych czynności baza danych 'firma' jest gotowa do wykorzystania przez program kadrowo płacowy.

### **Instalacja i konfiguracja oprogramowania klienckiego na stacjach roboczych**

Instalacja i konfiguracja oprogramowania klienckiego na stacjach roboczych jest konieczna do prawidłowej pracy programu kadrowo płacowego. Program kadrowo płacowy komunikuje się z serwerem SQL za pomocą ODBC. Wykorzystywany sterownik ODBC nosi nazwę 'sQL Native Client' i ten sterownik musi zostać zainstalowany na każdej stacji roboczej. Po zainstalowaniu 'sQL Native Client' należy skonfigurować odpowiednie źródło ODBC. Na komputerze na którym ma zostać zainstalowany sterownik 'sQL Native Client' muszą być również obecne:

1. Windows Installer 3.0.
2. .NET Framework v2.0

#### **a. Instalacja sterownika 'sQL Native Client':**

Instalator sterownika można pobrać np. ze strony:

<http://msdn.microsoft.com/data/sqlnative/default.aspx>

po wybraniu: 'Get the SQL Native Client Redistributable Package' a następnie: 'X86 Package' (sqlncli.msi) - 3511 KB plik 'sqlncli.msi' należy pobrać i zapisać na lokalnym dysku, a następnie uruchomić i wykonać wszystkie polecenia instalując 'sQL Native Client' z domyślnymi opcjami.



## b. Konfiguracja źródła ODBC:

Należy wybrać opcję menu Windows 'start', 'Ustawienia', 'Panel sterowania'. Po otwarciu Panelu sterowania należy wybrać 'Narzędzia administracyjne', a następnie 'Źródła danych (ODBC)'. Po otwarciu programu 'Administrator źródeł danych ODBC' należy wybrać zakładkę 'systemowe DSN', a następnie przycisk 'Dodaj...'. Na ekranie 'Tworzenie nowego źródła danych', należy wybrać sterownik 'sQL Native Client' i przycisk 'Zakończ'. Pojawi się dodatkowy ekran 'Create a New Data Source to SQL Server'. Na tym ekranie należy nowemu źródłu nadać nazwę ('Name'), np. 'kadrypłaceSQL2005' (nazwa może być dowolna), opis ('Description'), np. 'Kadry i płace MS SQL 2005' oraz z listy nazwę serwera SQL ('server'), np. 'COMPAQ\SQLEXPRESS'. Nazwa serwera SQL to zwykle nazwa komputera na którym zainstalowano serwer SQL (w powyższym przykładzie 'COMPAQ') a po ukośniku '\' nazwa instancji serwera SQL (w powyższym przypadku 'sQLEXPRESS').

Po wybraniu przycisku 'Dalej', należy w sekcji 'How should SQL Server verify the authenticity of the login ID?' wybrać opcję: 'With SQL Server authentication using login ID and password entered by user'. Po zaznaczeniu sekcji 'Connect to SQL Server to obtain default settings for the additional configuration options' należy wprowadzić 'Login ID' 'Administrator' oraz hasło 'Password') 'sql'. Po wybraniu 'Dalej' sterownik ODBC odczyta z serwera dodatkowe opcje konfiguracyjne w których nie należy nic zmieniać. Po wybraniu kolejnego przycisku 'Dalej' należy wybrać przycisk 'Zakończ'.

Sterownik ODBC 'sQL Native Client' daje możliwość przed zakończeniem zweryfikowania definicji utworzonego źródła danych ('Test Data Source'). Należy źródło przetestować. Wynik testu musi być pomyślny ('TESTS COMPLETED SUCCESSFULLY').

W przypadku problemów, należy zwrócić szczególną uwagę na konieczność dokonania odpowiednich zmian konfiguracyjnych w przypadku, gdy na stacji roboczej lub serwerze został zainstalowany program typu 'zapora' ('firewall').

### Przykładowe problemy instalacyjne z rozwiązaniami

W przypadku problemów z podłączeniem programu kadrowo płacowego do serwera SQL należy przede wszystkim sprawdzić odpowiedzi na następujące pytania:

- Czy na stacji roboczej i serwerze SQL zainstalowano protokół komunikacyjny wykorzystywany do podłączenia (to jest część instalacji Windows)?
- Czy na stacji roboczej zainstalowano 'sQL Native Client' i zdefiniowano za pomocą Administratora ODBC odpowiednie źródło danych?
- Czy na serwer i stacja robocza znajdują się na liście widocznych komputerów po otwarciu otoczenia sieciowego np. w programie Eksplorator Windows'?
- Czy serwer i stacje robocze mają prawidłowo skonfigurowane lub wyłączone opcje/programy typu 'zapora' ('firewall')?
- Czy serwer i stacje robocze komunikują się z portem o tym samym numerze, tzn. portem na którym 'nad słuchuje' SQL serwer (numer portu, domyślnie 1433 można zmienić np. w celu zapewnienia większego bezpieczeństwa)?

Jeżeli na wszystkie powyższe odpowiedzi odpowiedź jest 'Tak', należy zweryfikować następujące problemy, które mogą wystąpić przy podłączeniu:

**Opis błędu bazodanowego:** Unable to connect: SQL Server is unavailable or does not exist. General network error. Check your documentation.

**Przyczyna:** na stacji roboczej lub na serwerze nie zainstalowano odpowiedniego protokołu komunikacyjnego.

**Opis błędu bazodanowego:** Błędna nazwa użytkownika lub hasła

**Przyczyna:** Nie uaktywniono we właściwościach serwera SQL opcji 'sQL Server authentication', a użytkownik Windows na stacji roboczej nie ma jednocześnie konta w instalacji Windows na serwerze SQL. Podobny błąd wystąpi również w przypadku, gdy we właściwościach źródła danych ODBC niezaznaczono opcji 'sQL Server authentication'.

**Opis błędu bazodanowego:** SELECT permission denied on object 'sec\_klucz', database 'firma', owner 'dbo'.

**Przyczyna:** brak login lub użytkownika 'Administrator' w bazie danych.

**Opis błędu bazodanowego:** Arithmetic overflow occurred lub inny błąd sygnalizujący niemożność wstawienia pozycji w czasie importu danych do pustych tabel.

**Przyczyna:** próba importu daty zbyt przeszłej lub przyszłej i przekraczającej możliwości serwera (np. '01-01-1002'). Taka sytuacja może mieć miejsce w przypadku przenoszenia nieprawidłowych dat z SQL Anywhere (potrafi zarejestrować datę '01-01-1002') na serwer MS SQL (NIE potrafi zarejestrować daty '01-01-1002'). W przypadku gdy błąd wystąpił w czasie importu danych do tabel w czasie konfiguracji bazy danych, należy poprawić datę w pliku źródłowym, a następnie ponownie zainstalować pustą bazę danych i rozpocząć od nowa import danych do tabel.

**Instalacja stanowiska programu (patrz strona 24)**

## **Instalacja Oracle SQL Server 8 i 9**

### **Czynności wstępne**

Przed instalacją programu w wersji wielodostępnej należy wykonać czynności wstępne polegające na weryfikacji i ewentualnym poprawieniu ustawień komunikacyjnych na komputerach na których będą zainstalowane kopie programu kadrowo płacowego (dalej nazywanymi 'stacjami roboczymi') oraz na komputerze, na którym zostanie zainstalowany serwer Oracle SQL Server (dalej nazywany 'serwer'). W zależności od wymagań, należy zweryfikować ustawienia jednego lub więcej z wymienionych poniżej protokołów komunikacyjnych:

a. TCP/IP

Poniżej opisano weryfikację ustawień dla każdego z wymienionych protokołów:

a. Protokół komunikacyjny TCP/IP:

Przed instalacją należy upewnić się, że zarówno serwer, jaki i stacje robocze, posiadają zainstalowany protokół komunikacyjny TCP/IP. Jeżeli tak jest, wtedy na każdej stacji roboczej należy zweryfikować ustawienia w pliku 'hosts.' zwykle znajdującym się w katalogu systemowym Windows lub w jednym z jego podkatalogów 'system', 'system32' lub 'system32\drivers\etc'. W pliku 'hosts.' powinien się znajdować adres IP serwera, np. zakładając, że adres IP serwera jest 10.0.0.120 a nazwa serwera PENTIUM1200 wtedy w pliku 'hosts.' każdej stacji roboczej powinna się znajdować następująca linia:

```
10.0.0.120 PENTIUM1200
```

Uwaga: nazwa serwera (np. PENTIUM1200) nie może zawierać polskich liter.

Następnie, należy sprawdzić komunikację pomiędzy stacjami roboczymi a serwerem, wykonując na każdej stacji roboczej w trybie MS-DOS polecenie:

```
ping PENTIUM1200
```

Należy zwrócić szczególną uwagę na konieczność dokonania odpowiednich zmian konfiguracyjnych w przypadku, gdy na stacji roboczej lub serwerze został zainstalowany program typu 'firewall'.

### **Instalacja serwera SQL**

Wersje ewaluacyjne serwerów SQL Oracle w wersjach 8, 9 oraz 10g są dostępne do pobrania przez internet:

<http://otn.oracle.com/software/index.html>

(serwery 8 oraz 9 są dostępne jako 'Archived products').

Program kadrowo płacowy został przetestowany na wersji serwera Oracle SQL:

'Oracle8i Enterprise/Standard Edition Release 3 (8.1.7) for Windows 2000/NT'

Program powinien bez żadnych zmian współpracować z serwerami 9 oraz 10g. Działanie programu zostanie w najbliższym czasie sprawdzone na wersji serwera 10g.

### Instalacja i konfiguracja oprogramowania klienckiego na stacjach roboczych

Do konfiguracji klienta Oracle na stacji roboczej należy wykorzystać program narzędziowy 'Net8 Assistant'. Po uruchomieniu na stacji roboczej programu 'Net8 Assistant' należy wykorzystując opcję 'Konfiguracja Net8' wybrać opcję szczegółową 'Lokalne', 'Usługi nazewnictwa' i utworzyć nową usługę o dowolnej nazwie (np. 'kadry'). Oprócz nazwy, istotna jest konfiguracja adresu dla nowej usługi. Należy wybrać protokół 'TCP/IP', nazwę hosta na którym znajduje się serwer SQL, np. 'TEST' oraz pozostawić domyślny numer portu, który będzie wykorzystywał usługę (zwykle 1521).

Po utworzeniu usługi nazewnictwa, należy uruchomić narzędzie administracyjne 'Enterprise Manager' lub 'Oracle DBA Studio' i utworzyć dla usługi 'kadry' nowego użytkownika o nazwie 'Administrator' i hasło np. 'sql' (opcja 'security', 'Users'). Użytkownik 'Administrator' powinien mieć następujące właściwości:

Role: CONNECT

System Privileges: SYSDBA

Pozostałe czynności konfiguracyjne są wykonywane **po** instalacji programu kadrowo-płacowego **razem z modułem Administrator** na stacji roboczej, opisanej w następnej sekcji:

**Instalacja stanowiska programu (patrz strona 24)**

## Instalacja Oracle SQL Server 10g

### Czynności wstępne

Przed instalacją programu w wersji wielodostępnej należy wykonać czynności wstępne polegające na weryfikacji i ewentualnym poprawieniu ustawień komunikacyjnych na komputerach, na których będą zainstalowane kopie programu kadrowo-płacowego (dalej nazywanymi 'stacjami roboczymi') oraz na komputerze, na którym zostanie zainstalowany Oracle SQL Server 10g (dalej nazywany 'serwerem').

Należy upewnić się, że zarówno serwer, jaki i stacje robocze, posiadają zainstalowany protokół komunikacyjny TCP/IP. Jeżeli tak jest, wtedy na każdej stacji roboczej należy zweryfikować ustawienia w pliku 'hosts.' zwykle znajdującym się w katalogu systemowym Windows lub w jednym z jego podkatalogów 'system', 'system32' lub 'system32\drivers\etc'. W pliku 'hosts.' powinien się znajdować adres IP serwera, np. zakładając, że adres IP serwera jest 10.0.0.120 a nazwa serwera PENTIUM1200 wtedy w pliku 'hosts.' każdej stacji roboczej powinna się znajdować następująca linia:

```
10.0.0.120 PENTIUM1200
```

Uwaga: nazwa serwera (np. PENTIUM1200) nie może zawierać polskich liter.

Należy sprawdzić komunikację pomiędzy stacjami roboczymi a serwerem, wykonując na każdej stacji roboczej w trybie MS-DOS polecenie, np.:

```
ping PENTIUM1200
```

Warto zwrócić szczególną uwagę na konieczność dokonania odpowiednich zmian konfiguracyjnych w przypadku, gdy na stacji roboczej lub serwerze został zainstalowany program typu 'zapora' ('firewall').

### Instalacja serwera SQL

W przypadku gdy firma posiada już zainstalowany Oracle SQL Server 10g, można wykorzystać istniejącą instalację serwera. W innym przypadku, z internetowej strony firmy Oracle pod adresem:

<http://otn.oracle.com/software/index.html>

można pobrać ewaluacyjną wersję serwera Oracle Database 10g.

Z tej samej strony można również pobrać bezpłatną wersję Oracle Database 10g Express Edition. Wersja Express jest bezpłatna, ale posiada ograniczenie rozmiarów bazy danych do 4GB. Nie powinno to być

praktycznym ograniczeniem w przypadku firm rozliczających programem kadrowo płacowym do kilkuset zatrudnionych. Pozostałe ograniczenia wersji Express (1GB RAM, 1 procesor) nie mają istotnego znaczenia.

### **Instalacja i konfiguracja oprogramowania klienckiego na stacjach roboczych**

Z internetowej strony firmy Oracle pod adresem:

<http://www.oracle.com/technology/tech/oci/instantclient/index.html>

należy pobrać Oracle 10g Instant Client dla platformy Windows 32-bit. Następnie należy na stacji roboczej:

1. Rozpakować pobrany plik do pojedynczego foldera nazwanego np. "instantclient",
2. Ustawić odpowiednią zmienną środowiskową systemu operacyjnego, tak aby wskazywała na lokalizację foldera z pkt.1. W przypadku systemu Linux należy wykorzystać zmienną środowiskową LD\_LIBRARY\_PATH. W przypadku Windows, należy wykorzystać zmienną środowiskową PATH. W Windows zmienne środowiskowe definiuje się poprzez opcję System Panelu Sterowania.
3. W folderze do którego rozpakowano Oracle 10g Instant Client należy utworzyć plik tekstowy o nazwie TNSNAMES.ORA i wpisać do tego pliku odpowiednie ustawienia komunikacyjne z serwerem SQL, np. poniższy plik definiuje nazwę (alias) SQL serwera 'COMPAQ', Alias 'COMPAQ' definiuje lokalizację serwera Oracle Database 10g Express Edition na komputerze z adresem IP 10.0.0.220 oraz prowadzenie nadśledzenia na porcie numer 1521.

# TNSNAMES.ORA Network Configuration File:

# C:\ORANT\NETWORK\ADMIN\tnsnames.ora

# Generated by Oracle configuration tools.

COMPAQ =

(DESCRIPTION =

(ADDRESS\_LIST =

(ADDRESS = (PROTOCOL = TCP)(HOST = 10.0.0.220)(PORT = 1521))

)

(CONNECT\_DATA =

(SERVER = DEDICATED)

(SERVICE\_NAME = XE)

)

)

W jaki sposób można się upewnić, że jest wykorzystywany właściwy plik TNSNAMES.ORA? Można ustawić dodatkową zmienną środowiskową TNS\_ADMIN tak aby wskazywała na pełną ścieżkę do pliku TNSNAMES.ORA (np. 'C:\orant\network\admin')

Po utworzeniu lub skonfigurowaniu pliku TNSNAMES.ORA, należy uruchomić narzędzie administracyjne Oracle 10g 'Database Home Page', wlogować się jako użytkownik 'SYSTEM' z odpowiednim hasłem podanym w czasie instalacji, a następnie utworzyć nowego użytkownika o nazwie 'Administrator' i hasło 'sql' (opcja 'Administration', 'Database Users', 'Create User'). Użytkownik 'Administrator' powinien mieć przynajmniej następujące 'User Privileges' (oprócz domyślnych 'CONNECT' i 'RESOURCE'): 'CREATE TABLE' oraz 'CREATE SEQUENCE'.

**Instalacja stanowiska programu (patrz strona 24)**

## Instalacja PostgreSQL

### Czynności wstępne

Przed instalacją programu w wersji wielodostępnej należy wykonać czynności wstępne polegające na weryfikacji i ewentualnym poprawieniu ustawień komunikacyjnych na komputerach, na których będą zainstalowane kopie programu kadrowo płacowego (dalej nazywanymi 'stacjami roboczymi') oraz na komputerze, na którym zostanie zainstalowany PostgreSQL (dalej nazywany 'serwerem').

Należy upewnić się, że zarówno serwer, jaki i stacje robocze, posiadają zainstalowany protokół komunikacyjny TCP/IP. Jeżeli tak jest, wtedy na każdej stacji roboczej należy zweryfikować ustawienia w pliku 'hosts.' zwykle znajdującym się w katalogu systemowym Windows lub w jednym z jego podkatalogów 'system', 'system32' lub 'system32\drivers\etc'. W pliku 'hosts.' powinien się znajdować adres IP serwera, np. zakładając, że adres IP serwera jest 10.0.0.120 a nazwa serwera PENTIUM1200 wtedy w pliku 'hosts.' każdej stacji roboczej powinna się znajdować następująca linia:

```
10.0.0.120 PENTIUM1200
```

Uwaga: nazwa serwera (np. PENTIUM1200) nie może zawierać polskich liter.

Należy sprawdzić komunikację pomiędzy stacjami roboczymi a serwerem, wykonując na każdej stacji roboczej w trybie MS-DOS polecenie, np.:

```
ping PENTIUM1200
```

Warto zwrócić szczególną uwagę na konieczność dokonania odpowiednich zmian konfiguracyjnych w przypadku, gdy na stacji roboczej lub serwerze został zainstalowany program typu 'zaporą' ('firewall').

### Instalacja serwera SQL

W przypadku gdy firma posiada już zainstalowany serwer SQL PostgreSQL 8.1 lub późniejszą wersję, należy wykorzystać istniejącą instalację serwera. W innym przypadku, bezpłatną aktualną wersję PostgreSQL można pobrać z internetu pod adresem:

```
http://www.postgresql.org
```

Po pobraniu i zainstalowaniu PostgreSQL należy zainstalować bazę danych poprzez wykonanie następującej sekwencji czynności:

#### a. Utworzenie pustej bazy danych na serwerze:

Należy uruchomić program administrujący/zarządzający SQL serwerem 'pgAdmin III'. Po uruchomieniu należy podłączyć program do serwera, a następnie prawym przyciskiem myszki wybrać sekcję 'Login Roles' i z menu, które pojawi się na ekranie opcję 'New Login Role'. Otworzy się okno 'New Login Role'. Należy wtedy wprowadzić następujące dane:

nazwa użytkownika ('Role name'): 'Administrator'

hasło ('Password'): 'sql'

potwierdzenie hasła ('Password (again)': 'sql'

należy zaznaczyć opcję 'Role Privileges' 'Can create database objects'

a następnie potwierdzić wybierając przycisk 'OK'

Następnie należy prawym przyciskiem myszki wybrać sekcję 'Databases' i z menu, które pojawi się na ekranie opcję 'New Database'. Otworzy się okno 'New Database'. Należy wtedy wprowadzić następujące dane:

nazwa bazy danych ('Name'): 'firma\_pg'

właściciel ('Owner'): 'Administrator'

zakodowanie ('Encoding'): 'Win1250'

przestrzeń tabel ('Tablespace'): 'pg\_default'

a następnie potwierdzić wybierając przycisk 'OK'

#### **b. Edycja plików konfiguracyjnych serwera SQL:**

Dodatkową czynnością umożliwiającą podłączenia do serwera SQL ze stacji roboczych jest edycja ustawień w plikach konfiguracyjnych serwera 'postgresql.conf' oraz 'pg\_hba.conf'. Te pliki znajdują się w podkatalogu 'data'.

W 'postgresql.conf' należy umożliwić podłączenia do serwera z innych adresów IP niż lokalny (ustawienie 'listen\_addresses' np. `listen_addresses = '*'` odblokowuje połączenia globalnie - zaporą serwera powinna ograniczyć możliwość podłączenia tylko do sieci lokalnej 'podsieć', `listen_addresses = '127.0.0.1,10.0.0.101'` umożliwia komunikację z komputerem lokalnym, 127.0.0.1, oraz stacją roboczą o IP 10.0.0.101).

W 'pg\_hba.conf' należy odblokować możliwość połączeń ze stacji roboczych. Np. ustawienie:  
`'host all all 10.0.0.101/32 md5'`

umożliwia komunikację z serwerem stacji roboczej o IP 10.0.0.101 Bez odblokowania adresów IP w 'pg\_hba.conf' serwer SQL zawsze odmówi podłączenia.

Po wykonaniu wszystkich powyższych czynności pusta baza danych 'firma\_pg' jest gotowa do skonfigurowania i wykorzystania przez program kadrowo płacowy.

Domyślnie serwer SQL jest zainstalowany jako automatycznie uruchamiana usługa systemu, np. w przypadku Windows XP usługa ta ma nazwę 'PostgreSQL Database Server'. Dzięki temu serwer SQL jest zawsze gotowy do pracy natychmiast po uruchomieniu systemu operacyjnego komputera, na którym został zainstalowany.

#### **Instalacja i konfiguracja oprogramowania klienckiego na stacjach roboczych**

Instalacja i konfiguracja oprogramowania klienckiego na stacjach roboczych jest konieczna do prawidłowej pracy programu kadrowo płacowego. Program kadrowo płacowy komunikuje się z serwerem SQL za pomocą ODBC. Wykorzystywany sterownik ODBC nosi nazwę 'psqlODBC' i ten sterownik musi zostać zainstalowany na każdej stacji roboczej. Po zainstalowaniu sterownika należy skonfigurować odpowiednie źródło ODBC.

Na komputerze na którym ma zostać zainstalowany sterownik 'psqlODBC' musi być również zainstalowany 'Windows Installer 3.0'.

#### **a. Instalacja sterownika 'psqlODBC':**

Program kadrowo płacowy został przetestowany z wykorzystaniem wersji 7.3.2 sterownika 'psqlODBC'. Wersję tę można pobrać ze strony:

[http://www.anzasoft.pl/ftp/psqlodbc-07\\_03\\_0200.zip](http://www.anzasoft.pl/ftp/psqlodbc-07_03_0200.zip)

Najnowszą wersję sterownika 'psqlODBC' można pobrać z oficjalnej strony projektu 'psqlODBC':

<http://pgfoundry.org/projects/psqlodbc>

W przypadku problemów z podłączeniem najnowszej wersji 'psqlODBC' do serwera SQL, należy wykorzystać sprawdzoną wersję 7.3.2. Plik 'psqlodbc-07\_03\_0200.zip' (lub plik z nowszą wersją 'psqlODBC') należy pobrać i zapisać na lokalnym dysku, a następnie rozpakować, uruchomić 'psqlodbc.msi' i wykonać wszystkie polecenia instalując 'psqlODBC' z domyślnymi opcjami.

#### **b. Konfiguracja źródła ODBC:**

Należy wybrać opcję menu Windows 'start', 'Ustawienia', 'Panel sterowania'. Po otwarciu Panelu sterowania należy wybrać opcję 'Narzędzia administracyjne', a następnie 'Źródła danych (ODBC)'. Po otwarciu programu 'Administrator źródeł danych ODBC' należy wybrać zakładkę 'systemowe DSN', a następnie przycisk 'Dodaj...'. Na ekranie 'Tworzenie nowego źródła danych', należy wybrać sterownik 'PostgreSQL' i przycisk 'Zakończ'. Pojawi się dodatkowy ekran 'PostgreSQL ODBC Driver (psqlODBC) Setup'. Na tym ekranie należy nowemu źródłu nadać nazwę ('Data Source'), np. 'kadryplacePG' (nazwa może być dowolna),

opis ('Description'), np. 'Kadry i płace PostgreSQL' bazę danych ('Database') 'firma\_pg' oraz nazwę serwera ('server'), np. 'COMPAQ'.

Ważne uwagi:

(\*) PostgreSQL po domyślnej instalacji blokuje wszelkie połączenia z 'zewnątrz'. Należy pamiętać o odblokowaniu komunikacji ze stacjami roboczymi. Służą do tego celu przede wszystkim ustawienia w plikach konfiguracyjnych serwera 'postgresql.conf' oraz 'pg\_hba.conf'.

(\*\*) jeżeli źródło ODBC jest konfigurowane na serwerze, w pole 'server' najlepiej jest wpisać adres IP '127.0.0.1'. Sterownik 'psqlODBC' w naszych testach działał lub nie działał dosyć przypadkowo dla wszelkich innych ustawień. Uwaga ta NIE DOTYCZY konfigurowania źródła ODBC na innych komputerach niż komputer z serwerem SQL. W takim przypadku można w to pole wpisać nazwę lub adres IP serwera i wszystko działa prawidłowo.

(\*\*\*) użytecznym źródłem informacji przy kłopotach z połączeniem stacji roboczych do serwera są logi serwera znajdujące się w podfolderze 'data\pg\_log'. W przypadku problemów należy przeanalizować zawartość tych logów.

    Po wybraniu przycisku 'save' nowe źródło danych zostaje utworzone.

    W przypadku problemów, należy zwrócić szczególną uwagę na konieczność dokonania odpowiednich zmian konfiguracyjnych w przypadku, gdy na stacji roboczej lub serwerze został zainstalowany program typu 'zapora' ('firewall').

### Przykładowe problemy instalacyjne z rozwiązaniami

W przypadku problemów z połączeniem programu kadrowo płacowego do serwera SQL należy przede wszystkim sprawdzić odpowiedzi na następujące pytania:

- a. Czy na stacji roboczej i serwerze SQL zainstalowano protokół komunikacyjny wykorzystywany do połączenia (to jest część instalacji Windows)?
- b. Czy na stacji roboczej zainstalowano 'psqlODBC' i zdefiniowano za pomocą Administratora ODBC odpowiednie źródło danych?
- c. Czy na serwer i stacja robocza znajdują się na liście widocznych komputerów po otwarciu otoczenia sieciowego np. w programie Eksplorator Windows'?
- d. Czy serwer i stacje robocze mają prawidłowo skonfigurowane lub wyłączone opcje/programy typu 'zapora' ('firewall')?
- e. Czy pliki konfiguracyjne serwera SQL 'postgresql.conf' oraz 'pg\_hba.conf' mają prawidłowe ustawienia umożliwiające połączenia ze stacji roboczych?

    Jeżeli na wszystkie powyższe odpowiedzi odpowiedź jest 'Tak', należy zweryfikować następujące problemy, które mogą wystąpić przy połączeniu:

**Opis błędu bazodanowego:** Błędna nazwa użytkownika lub hasła

**Przyczyna:** Zwykle inna niż 'Administrator' nazwa użytkownika lub zapisana małymi literami ('administrator'). Nazwa użytkownika może być dowolna, ale należy wtedy przed weryfikacją użytkownika programem Administrator wprowadzić nową nazwę do pliku 'NAPERSON.INI' (ustawienie [BazaDanych1][userid]) w lokalizacji instalacji programu. Następnie, nową nazwę użytkownika systemowego należy, wykorzystując program Administrator, zapisać razem z hasłem systemowym do pliku 'FR.INI' (opcja menu Administratora 'Konfiguracja Programu', zakładka 'Hasło systemowe').

**Instalacja stanowiska programu (patrz strona 24)**

## Instalacja stanowiska programu

Instalacji programu kadrowo płacowego na stacji roboczej dokonuje się poprzez uruchomienie programu 'setup.exe' znajdującego się w katalogu głównym na CD-ROM, np.:

D:\SETUP.EXE

lub samorozpakowującego się pliku dostarczonego przez dystrybutora lub udostępnionego przez internet.

Po zaakceptowaniu warunków umowy licencyjnej, na ekranie wyboru wersji instalacji należy wybrać wersję wielodostępną, a następnie wersję serwera SQL. Na kolejnym ekranie instalacji, w przypadku serwera SQL Sybase ASA, należy wybrać właściwy protokół komunikacyjny (np. TCP/IP) oraz nazwę komputera z SQL serwerem (np. PENTIUM1200 lub HOST=0:16:220:204:151:1/0:0:0:3 w zależności od wybranego protokołu komunikacyjnego). W przypadku serwerów SQL MS SQL 2005 lub PostgreSQL, należy wybrać utworzone wcześniej źródło ODBC. W przypadku serwera SQL MS SQL Server 7 lub 2000 należy wybrać właściwy protokół komunikacyjny (np. TCP/IP) oraz nazwę (Server alias) serwera SQL - musi być to ta sama nazwa, która została skonfigurowana przy wykorzystaniu programu 'Client Network Utility'. W przypadku serwera SQL Oracle należy wprowadzić nazwę (alias) SQL serwera - musi być to ta sama nazwa, która została skonfigurowana wcześniej przy wykorzystaniu narzędzia 'Net8 Assistant' (np. 'kadry').

Na kolejnym ekranie wyboru instalowanych modułów programu należy wybrać przynajmniej dwa instalowane moduły programu: Kadry i płace oraz Administrator. Wybranie modułu Administrator jest konieczne podczas instalacji na pierwszej stacji roboczej, ponieważ moduł Administrator umożliwia skonfigurowanie bazy danych dla programu kadrowo płacowego. Po potwierdzeniu pozostałych opcji instalacji należy instalację dokończyć (przycisk 'Dokończ').

Po zainstalowaniu programu kadrowo płacowego na stacji roboczej należy skonfigurować bazę danych. W tym celu należy uruchomić program Administrator, na ekranie weryfikacji użytkownika wprowadzić nazwę użytkownika 'Administrator' oraz hasło 'sql'. Po wybraniu przycisku 'OK' i zweryfikowaniu użytkownika, program Administrator umożliwia konfigurację bazy danych, czyli utworzenie struktury bazy danych dla programu kadrowo płacowego oraz transfer inicjalnych danych lub przegranie danych z innej instalacji.

### Konfiguracja bazy danych

Konfiguracja bazy danych jest czynnością niezbędną do wykonania w przypadku wersji wielodostępnych programu. Do konfiguracji służą dwie, udostępnione przez program Administrator i wykonywane sekwencyjnie opcje: (1) utworzenie tabel systemu oraz (2) transfer danych do tabel. Opcja (1), czyli utworzenie tabel systemu jest wykorzystywana wyłącznie w przypadku instalacji z Oracle SQL Server i PostgreSQL. Opcje te, razem z dodatkową opcją 'Transfer Danych do Plików', umożliwiają także przeniesienie wszystkich danych systemu z jednej bazy danych do dowolnej innej bazy danych (np. z wersji jednostanowiskowej na serwer PostgreSQL, czy z serwera MS SQL na PostgreSQL, itp.).

#### Utworzenie tabel:

Opcja umożliwia utworzenie na serwerze wszystkich tabel systemu. W celu utworzenia wszystkich tabel systemu w bazie danych wybierz, po otwarciu ekranu 'Utworzenie Tabel', przycisk 'Rozpocznij Tworzenie Tabel'.

#### Transfer Danych do Tabel:

Po utworzeniu tabel (Oracle SQL Server i PostgreSQL) lub odtworzeniu bazy danych (Sybase SQL Anywhere i MS SQL Server) baza danych zawiera wyłącznie puste tabele. Dane umożliwiające rozpoczęcie pracy z programem należy przetransferować do tabel z plików tekstowych wykorzystując jedną z dwóch dostępnych opcji: (1) transfer danych z plików systemowych (nowe wdrożenie) lub (2) transfer danych z plików użytkownika (transfer danych pomiędzy instalacjami programu, np. przy zmianie wersji z wersji jednostanowiskowej na wielodostępną).

W przypadku (1) (nowe wdrożenie): po zainstalowaniu wersji wielodostępnej na stacji roboczej, w folderze Dokumenty zostają również zainstalowane inicjalne dane systemu (folder Dokumenty i podfolder



'Bazainit'). W celu transferu danych z plików tekstowych w podfolderze 'Bazainit' do tabel w bazie danych należy podłączyć program Administrator do wielodostępnej bazy danych i po otwarciu ekranu 'Transfer Danych do Tabel' (opcja menu 'Zadania', 'Konfiguracja Bazy Danych'), wybrać przycisk 'Rozpocznij Transfer Danych z Plików Systemowych'. Po zakończeniu transferu, baza danych zawiera inicjalne dane konfiguracyjne umożliwiające natychmiastowe rozpoczęcie wdrożenia wersji wielodostępnej programu.

W przypadku (2) (transfer danych pomiędzy instalacjami programu): po wdrożeniu lub po rozpoczęciu wdrożenia może zająć potrzeba transferu wszystkich danych z wykorzystywanej wcześniej oryginalnej instalacji (np. wersji jednostanowiskowej) do nowej, docelowej bazy danych na serwerze PostgreSQL). Aby tego dokonać, należy najpierw podłączyć program Administrator do oryginalnej instalacji i utworzyć źródła aktualnych danych w postaci plików tekstowych, wybierając opcję menu 'Zadania', 'Transfer Danych do Plików'. Utworzone w ten sposób pliki tekstowe zawierają wszystkie informacje z oryginalnej instalacji. W ten sposób w folderze Dokumenty i podfolderze 'Baza' powstaje ponad 100 plików, każdy zawierający dane z jednej tabeli.

W celu transferu utworzonych danych z plików tekstowych w podfolderze 'Baza' do tabel w docelowej bazie danych należy podłączyć program Administrator do bazy danych PostgreSQL i po otwarciu ekranu 'Transfer Danych do Tabel' (opcja menu 'Zadania', 'Konfiguracja Bazy Danych'), wybrać przycisk 'Rozpocznij Transfer Danych z Plików Użytkownika'. Po zakończeniu transferu, baza danych zawiera wszystkie dane, które zawierała oryginalna instalacja programu i można kontynuować pracę w programie z wykorzystaniem nowej wersji.

Po utworzeniu tabel oraz transferze do tych tabel danych, program Administrator można wykorzystać do utworzenia kont użytkowników programu kadrowo płacowego i przypisania im odpowiednich praw dostępu. Domyślnie w systemie jest zawsze skonfigurowany jeden użytkownik programu kadrowo płacowego posiadający nazwę 'Administrator' oraz hasło 'sql'.

Można teraz już uruchomić program kadrowo płacowy. Program powinien podłączyć się do serwera SQL.

Należy zwrócić szczególną uwagę na konieczność dokonania odpowiednich zmian konfiguracyjnych w przypadku, gdy na stacji roboczej lub serwerze został zainstalowany program typu 'firewall'.

W przypadku, gdy program po uruchomieniu nie podłącza się do również uruchomionego serwera SQL, należy zwrócić szczególną uwagę na konieczność dokonania odpowiednich zmian konfiguracyjnych w przypadku, gdy na stacji roboczej lub serwerze został zainstalowany program typu 'firewall'. W firewall serwera oraz stacji roboczej należy umożliwić podłączanie się do portu (dla komunikacji poprzez TCP/IP) na którym domyślnie 'nadsłuchuje' serwer SQL (ASA - 2638, MS SQL - 1433, Oracle - 1521). Z innych częstych przyczyn problemów z podłączeniem należy wymienić: podanie nieprawidłowego adresu IP podczas instalacji (należy zweryfikować adres IP serwera poleceniem ping na stacji roboczej) oraz podanie nieprawidłowego alias serwera, niezgodnego z plikiem konfiguracyjnym 'hosts'.

W przypadku, gdy na stacji roboczej wymagana jest instalacja oprogramowania klienckiego serwera SQL, należy oprogramowanie klienckie zainstalować i skonfigurować zgodnie z instrukcją podaną w sekcji 'Instalacja serwera SQL'.

### **Konfiguracja stacji roboczej**

Wykorzystując moduł Administrator, należy utworzyć konta dla użytkowników programu kadrowo-płacowego i przypisać tym kontom tymczasowe hasła. Następnie, należy włączyć eryfikowanie dostępu hasłem, korzystając z opcji menu 'Zadania', 'Ustawienia'.

Uwaga: Domyślne hasło użytkownika systemowego 'Administrator' to 'sql'.

Moduł Administrator umożliwia utworzenie kont dla użytkowników programu, przypisanie użytkowników do określonych grup (np. 'Pełny dostęp', 'Administratorzy', 'Brak dostępu', 'Zarząd', 'Kadry', 'Płace' itp.), a następnie przypisanie tym grupom użytkowników ograniczeń w dostępie do opcji menu aplikacji, co w efekcie sprowadza się do ograniczenia dostępu do określonej funkcjonalności aplikacji. Dodatkowo, moduł Administrator umożliwia włączenie lub wyłączenie weryfikacji użytkownika (w czasie uruchamiania aplikacji) oraz zmianę hasła systemowego.

Przykładowa sekwencja czynności do wykonania w celu włączenia weryfikacji dostępu użytkownika do aplikacji może być następująca:

- a. Dopisanie nowego użytkownika lub użytkowników na ekranie 'Użytkownicy' (opcja menu 'Zadania'). Każdemu nowemu użytkownikowi należy przypisać hasło (opcja menu 'Działania', 'Zmiana Hasła Użytkownika'). Bez przypisania nowemu użytkownikowi jakiegokolwiek hasła dostęp do aplikacji będzie dla tego użytkownika niemożliwy.
- b. Włączenie weryfikacji dostępu użytkowników na ekranie 'Ustawienia' (opcja menu 'Zadania'). Na zakładce 'Konfiguracja dostępu użytkowników' należy wybrać przycisk 'Zmień Informacje', a następnie zaznaczyć opcję 'Dostęp wymaga weryfikacji?' i odznaczyć opcję 'Domyślne hasło?'. Dla wygody użytkownika, należy zaznaczyć opcję 'Domyślny identyfikator?' i w przypadku, gdy z jednego komputera korzysta jeden użytkownik, wpisać domyślną nazwę identyfikatora dla tego użytkownika. W przypadku, gdy z jednego komputera korzysta więcej niż jeden użytkownik, należy zaznaczyć opcję 'Domyślny identyfikator?' i pozostawić pole 'Identyfikator' puste.

**Uwaga: informacja o weryfikacji dostępu jest zawsze zapisana w pliku 'FRPERSO.INI'. Dostęp jest weryfikowany hasłem, jednak w przypadku, gdy hasło jest zapisane w pliku 'FRPERSO.INI' program nie pokazuje ekranu 'Weryfikacja Użytkownika', tylko weryfikuje zapisane hasło i otwiera program. Taka sytuacja ma miejsce natychmiast po zainstalowaniu programu. Włączenie weryfikacji na wszystkich stacjach roboczych wymaga odpowiedniej zmiany plików 'FRPERSO.INI' na wszystkich stacjach roboczych.**

Dodatkowe ważne uwagi:

- a. Użytkownik może zawsze zmienić swoje hasło wykorzystując w programie opcję menu 'Opcje', 'Preferencje', 'Zmień Hasło'.
- b. Moduł Administrator pozwala na utworzenie kont dowolnej liczbie użytkowników aplikacji. Każdy z tych użytkowników posiada identyfikator oraz hasło, a także jest przypisany do grupy użytkowników posiadającej określone restrykcje w dostępie do aplikacji (lub brak jakichkolwiek restrykcji).

Konta użytkowników aplikacji są tworzone przez program 'Administrator' tylko i wyłącznie na potrzeby wybranej aplikacji.

- c. Hasło systemowe jest wspólne dla wszystkich użytkowników systemu. To hasło, przypisane użytkownikowi systemowemu 'Administrator', jest faktycznym hasłem wykorzystywanym do podłączenia każdego użytkownika aplikacji do bazy danych. Hasło systemowe jest zapisane w postaci zakodowanej we wspólnym dla wszystkich użytkowników pliku FR.INI. W ten sposób, po uruchomieniu aplikacji na stacji roboczej, hasło zostaje zdekodowane i program może korzystać z bazy danych. Użytkownik aplikacji tego hasła nie musi i nie powinien znać, ponieważ użytkownik systemowy posiada szerokie uprawnienia, pozwalające na modyfikację bazy danych za pomocą niezależnych narzędzi.

Wygodnie jest wykorzystywać jeden 'FR.INI' trzymany w miejscu dostępnym dla wszystkich instalacji programu kadrowo-płacowego i przekierunkować zapis '[Aplikacja][SciezkaDoINISystemu]' w pliku 'FRPERSO.INI' na lokalizację tego wspólnego pliku.

- d. Użytkownicy dopisywani za pomocą modułu Administrator nie są użytkownikami samej bazy danych - program kadrowo-płacowy multipleksuje jednego użytkownika bazy danych o nazwie 'Administrator' (użytkownika systemowego) na wielu własnych użytkowników.

### **Restrykcje dostępu**

Za pomocą modułu Administrator można również przypisać grupom użytkowników restrykcje dostępu do programu kadrowo-płacowego. Na ekranie 'Restrykcje Dostępu' wprowadzane są restrykcje w dostępie do opcji menu programu dla wybranej grupy użytkowników. Na ekranie kryteriów odczytu ('Kryteria Odczytu Restrykcji Dostępu') należy dokonać wyboru grupy użytkowników dla której będą wprowadzane restrykcje. Po wybraniu grupy użytkowników, a następnie przycisku 'OK' na ekranie wylistowane zostają aktualne restrykcje. Listę restrykcji można dowolnie zmieniać.

Każda restrykcja składa się z maksymalnie trzech opcji menu, ale może również zawierać tylko jedną opcję. Np. wybranie jednej restrykcji w pierwszym polu wartości 'Zadania' i zapisanie spowoduje uniemożliwienie wszystkim użytkownikom z wybranej grupy dostępu do opcji menu 'Zadania' w aplikacji. Taka restrykcja oznacza w praktyce uniemożliwienie korzystania z aplikacji. Podobnie, wybranie w pierwszym polu wartości 'Zadania', a w drugim polu 'Dodatkowe (Słowniki)' i zapisanie spowoduje uniemożliwienie wszystkim użytkownikom z wybranej grupy dostępu do opcji menu 'Zadania', 'Dodatkowe (Słowniki)' w aplikacji przy czym wszystkie pozostałe opcje menu 'Zadania' aplikacji będą dostępne. W ten sposób można dowolnie kształtować, do jakich opcji menu 'Zadania' grupa użytkowników może mieć dostęp a do jakich ma dostępu nie mieć.

## Import danych do kartotek osobowych

Kartoteki osobowe programu można utworzyć dopisując kolejno każdego pracownika do odpowiedniej kartoteki a następnie uzupełniając dane tego pracownika. W większości przypadków, w trakcie wdrożenia programu, są dostępne dane pracowników w odpowiednich plikach zgłoszeniowych programu Płatnik i/lub w plikach tekstowych wygenerowanych np. z wydruków poprzedniego programu. podstawową formą importu danych osobowych do kartotek jest import danych z formularzy zgłoszeniowych Płatnika.

### Import danych zgłoszeniowych z programu Płatnik (patrz strona 27)

Import danych osobowych z programu Płatnik można **zastąpić** lub uzupełnić importem danych z plików tekstowych. Import z plików tekstowych umożliwia zaimportowanie dowolnych danych z plików tekstowych w formacie kolumnowym do kartoteki osobowej.

### Import danych z pliku tekstowego (patrz strona 28)

## Import danych zgłoszeniowych z programu Płatnik

Import danych zgłoszeniowych z programu Płatnik dotyczy następujących formularzy zgłoszeniowych dla zatrudnionych i firmy: dla zatrudnionych ZUA/ZZA, ZIUA, ZCNA/ZCZA, oraz dla firmy: ZPA i ZFA. Import danych zgłoszeniowych umożliwia bardzo szybkie utworzenie poprawnych kartotek osobowych dla pracowników.

Sekwencja czynności przygotowawczych do importu danych zgłoszeniowych powinna być następująca:

1. Przygotowanie jednego lub więcej plików .KDU Płatnika zawierających dane zgłoszeniowe jak największej liczby zatrudnionych.
2. Wprowadzenie do kartotek osobowych programu odpowiedniej struktury organizacyjnej (podział na działy/grupy - ekrany podziału zatrudnionych na działy/grupy dostępne poprzez opcję menu programu 'Zadania', 'Kartoteki Osobowe').
3. Uzupełnienie słownika urzędów skarbowych (opcja menu 'Zadania', 'Dodatkowe (Słowniki)', 'Urzędy Skarbowe').
4. Import danych zgłoszeniowych z plików .KDU do kartotek osobowych.

Dane programu Płatnik są importowane z plików .KDU - **aby utworzyć pliki .KDU z danych programu Płatnik w wersjach 6 i późniejszych, należy, po utworzeniu i otworzeniu zestawu dokumentów z formularzami które chce się zaimportować, wybrać opcję menu Płatnika 'Narzędzia', 'Zapisz do pliku'**. Dopiero po utworzeniu pliku .KDU można dane z tego pliku zaimportować do programu.

Wyboru pliku zawierającego formularze zgłoszeniowe dokonuje się na kryteriach odczytu ekranu importu. Po wyborze pliku jego zawartość jest wyświetlana w dwóch formatach: jako lista formularzy, oraz szczegółowa zawartość pliku. Zaznaczenia importowanych formularzy dokonuje się poprzez kliknięcie na wybranym formularzu na liście. Ponowne kliknięcie na zaznaczonej pozycji powoduje jej 'odznaczenie'. Zaznaczone formularze zostają zaimportowane po wybraniu opcji menu 'Działania', 'Importuj Zaznaczone

Pozycje'. Dodatkowo, zaznaczenie opcji 'Konwertuj duże litery powoduje konwersję dużych liter (standard Płatnika) na małe w nazwach i nazwiskach(imionach).

**Identyfikacja zatrudnionych przy imporcie jest dokonywana w oparciu o numer PESEL.** W przypadku braku w firmie osoby o danym numerze PESEL, jest ona dopisywana jako nowa osoba. W przypadku, gdy osoba o danym numerze PESEL już istnieje w kartotece osobowej, jej dane są uaktualniane na podstawie danych importowanego formularza. Uwaga: dopisywane i uaktualniane są wyłącznie dane w kartotece osobowej wybranej firmy, tak więc jeżeli osoba ma się znajdować się w kartotece osobowej więcej niż jednej firmy, należy w takim przypadku import powtórzyć.

**W czasie importu danych zgłoszeniowych należy wskazać dział/grupę do której należy przypisać zatrudnionego** oraz istnieje możliwość specyfikacji importu wg 'wzorca', czyli danych z kartoteki osobowej innego zatrudnionego. Na podstawie kartoteki 'wzorcowego' zatrudnionego utworzona zostaje kartoteka importowanej osoby (m.in. przepisane zostają składniki wynagrodzenia, potrącenia, urząd skarbowy, koszty ustawowe, kwota wolna) - może to przyspieszyć tworzenie kartotek osobowych. **W programie dostępna jest również opcja kartoteki osobowej 'Rekonfiguracja Kartoteki Osobowej' (opcja menu 'Działania' po otwarciu kartoteki pracowników), która umożliwia równie szybkie kopiowanie schematów wynagradzania pomiędzy zatrudnionymi po dokonaniu importu.**

W przypadku importowania formularzy zgłoszeniowych, uaktualniane są zawsze wyłącznie dane i kartoteki należące do aktualnie wybranej firmy.

## ***Import danych z pliku tekstowego***

Import danych z pliku tekstowego umożliwia zaimportowanie dowolnych danych z plików tekstowych w formacie kolumnowym do kartoteki osobowej. W ten sposób można importować dowolne dane osobowe, np. nazwisko, imiona, PESEL, adres zamieszkania, numer konta bankowego, itp. oraz dane historyczne np. historia zatrudnienia, stanowisk, działów, płacy zasadniczej itp. W trakcie importu, w zależności od zawartości pliku tekstowego, na podstawie importowanych danych automatycznie tworzone są słowniki miast, banków, urzędów skarbowych, stanowisk oraz inne.

**Import danych z pliku tekstowego może uzupełnić lub całkowicie zastąpić import danych zgłoszeniowych z programu Płatnik.**

Import danych z plików tekstowych składa się z dwóch uzupełniających się czynności: przygotowania pliku lub plików źródłowych oraz przygotowanie schematów importu.

### **Przygotowanie plików źródłowych**

Pierwszym etapem importu jest przygotowanie plików źródłowych. W tym celu można skorzystać z np. raportów dostępnych w poprzednim programie kadrowym. W przypadku programów pracujących pod systemem MS-DOS możliwy jest wydruk dowolnego raportu do pliku.

### **Jak przekierunkować wydruk w MS-DOS z drukarki na plik? (patrz strona 30)**

W praktyce niemal każdy wydruk raportu można odpowiednio dostosować za pomocą ustawień w dodatkowym pliku 'IMPORT.INI', który należy umieścić w folderze razem z plikiem źródłowym. Przykładowy plik 'IMPORT.INI', wykorzystany do konwersji pliku źródłowego może wyglądać następująco:

; następujące ciągi znaków zostaną usunięte z oryginału

[Usun\_Z\_Oryginału]

1=S6F@PC

; linie zawierające poniższe ciągi znaków zostaną usunięte z oryginału

[Usun\_Z\_Oryginalu\_Linie\_Zawierajace]

1=PRINTER

2=TITLE

3=+——

4=strona:

5=F@

; następujące znaki zostaną wymienione w oryginale <znak przed> <znak po>

[Zamien\_W\_Oryginale\_Znaki]

1=ś Ł

2=□ ś

3=Ť ć

4=' ł

5=' ę

6=˘ ó

7=α ń

8=§ ż

9=† ą

10=| ź

11=˘ Ż

12=ä Ń

13=ł Ł

14=˘ Ę

15=□ ł

16=ä ń

### Przygotowanie schematów importu

Kolejną czynnością poprzedzającą import jest przygotowanie odpowiednich schematów importu. W ramach przygotowania schematu importu precyzuje się czy import ma dotyczyć danych statycznych czy historycznych, wybiera się importowane dane oraz precyzuje dodatkowe informacje (np. formaty dat). Zwykle przygotowuje się więcej niż jeden schemat importu. Schematom importu nadaje się czytelne nazwy opisujące przeznaczenie, np. 'Import danych osobowych', 'Import historii zatrudnienia', 'Import płacy zasadniczej' oraz inne. W ten sposób unika się m.in. ponownego przygotowywania schematu importu w przypadku wykorzystywania danych z różnych źródeł.

### Import danych

Po przygotowaniu i otwarciu schematu importu, należy wykorzystać opcję menu 'Plik', 'Odczytaj', aby wprowadzić na ekran importowane dane. Prawidłowo sformatowany import powinien się składać z jednej lub więcej pozycji zawierającej w kolumnach importowane dane. Schemat importu można po odczycie danych odpowiednio dostosować, jeżeli wyświetlana informacja jest nieprawidłowa. Warto pamiętać o zapisaniu zmienionego schematu po poprawkach (opcja menu 'Działania', 'Zarządzanie Schematami Użytkownika').

Po odczytaniu, importowane pozycje należy zaznaczyć, a następnie zaimportować wybierając opcję menu 'Działania', 'Importuj Zaznaczone Pozycje'). Po zaimportowaniu, dane są natychmiast dostępne na wszystkich ekranach systemu.

## **Jak przekierunkować wydruk w MS-DOS z drukarki na plik?**

### **Jak przekierunkować wydruk w DOS z drukarki na plik?**

W tym celu można wykorzystać program PRN2FILE rekomendowany przez PC Magazine oraz oficjalny FAQ DOSa, dostępny do pobrania poprzez link:

`ftp://ftp.simtel.net/pub/simtelnet/msdos/printer/prn2fil3.zip`

po odkompresowaniu, przed uruchomieniem programu dokonującego wydruk należy wykonać polecenie:

```
PRN2FILE C:\DANE.TXT
```

gdzie 'C:\DANE.TXT' należy zastąpić nazwą i lokalizacją pliku do którego chcemy przekierunkować wydruk. Następnie należy uruchomić program dokonujący wydruku i wykonać wydruki.

## **Konfiguracja kartotek osobowych**

Przed importem danych rozliczeniowych, kartoteki osobowe zatrudnionych powinny zostać uzupełnione o następujące informacje:

- a. stałe potrącenia (np. ubezpieczenie na życie w PZU itp.)
- b. urlopy wypoczynkowe
- c. przerwy i świadczenia (chorobowe, urlopy bezpłatne, okolicznościowe, itp.)
- d. zasiłki budżetowe (rodzinny, pielęgnacyjny, wychowawczy i świadczenia rodzinne)

Jeżeli nie jest wykorzystywany plik pomocniczy zawierający stałe potrącenia, wprowadzenie tych potrąceń do kartoteki osobowej może zdecydowanie zaoszczędzić czas uzupełniania danych na zaimportowanych listach płac - są one wtedy dopisywane do importowanych list płac automatycznie. Najefektywniej jest, podobnie jak w przypadku składników wynagrodzenia, stworzyć odpowiednie wzorce potrąceń, a następnie przekopiować te wzorce do kartotek wybranych pracowników (w kartotece pracowników, opcja menu 'Działania', 'Rekonfiguracja Kartoteki Osobowej', 'Wg Wzorca - Poprawienie/Uzupełnienie Schematu/Kalendarza').

**W przypadku, gdy dane o urlopach wypoczynkowych oraz przerwach i świadczeniach są dostępne w pliku tekstowym, można te dane zaimportować wykorzystując opcję 'Import' na ekranie kartotek osobowych 'Wprowadzanie Przerw i Świadczeń wg Wybranego Okresu'. W innym przypadku należy powyższe dane uzupełnić 'z ręki'.**

Dodatkowo, przed importem danych rozliczeniowych, powinno się skonfigurować kalendarze czasu obowiązku pracy oraz schematy wynagradzania (składniki oraz wspomniane powyżej potrącenia). Zwykle zarówno kalendarze czasu obowiązku pracy jak i schematy wynagradzania są podobne lub identyczne dla grup pracowników. Aby przyspieszyć ten element wdrażania programu, w kartotece osobowej pracowników, poprzez opcję menu 'Działania', zostały udostępnione dwie opcje grupowej rekonfiguracji kartoteki osobowej: wg wzorca oraz wg innego zatrudnionego. Opcje rekonfiguracji umożliwiają kopiowanie danych dotyczących kalendarza oraz schematów wynagradzania (składniki, potrącenia, zmienne) z wybranego wzorca lub kartoteki innego pracownika do kartotek wskazanych pracowników (opcja menu 'Rekonfiguracja Kartoteki Osobowej'). **Wykorzystując opcje rekonfiguracji, można np. zdefiniować kalendarz grupowy czasu obowiązku pracy dla jednego pracownika, a następnie skopiować to ustawienie do kartotek kolejnych 100 pracowników. Podobnie w przypadku składników wynagrodzenia, potrąceń oraz zmiennych.**

### Kalendarz czasu obowiązku pracy:

W kartotece osobowej pracownika, po wybraniu przycisku 'Absencje i Kalendarz' można na zakładce 'Kalendarz i wynagrodzenie urlopowe' określić, na podstawie jakiego kalendarza wyliczane są dni wynikające z obowiązku pracy i przepracowane dla zatrudnionego: dostępne są opcje kalendarza 'FIRMY', 'FIRMY WG ZMIENNYCH', 'GRUPOWY', 'GRUPOWY WG ZMIENNYCH' oraz 'ZADANIOWY'. Kalendarz 'FIRMY' jest wspólny dla wszystkich zatrudnionych. Jest wprowadzany na ekranie 'Miesiące Sprawozdawcze' (opcja menu 'Zadania', 'Rozpoczęcie Działalności, Roku lub Miesiąca'). W przypadku wybrania tego kalendarza, dni i godziny przepracowane są wyliczane po skorygowaniu dni wynikających z obowiązku pracy o zarejestrowane urlopy wypoczynkowe, przerwy i świadczenia. Kalendarz 'FIRMOWY WG ZMIENNYCH' dodatkowo umożliwia wyliczanie dni wynikających z obowiązku pracy i przepracowanych na podstawie wartości zmiennych pracownika, dla których wartości są wprowadzane w podziale na dni (patrz opis kalendarza 'GRUPOWY WG ZMIENNYCH' poniżej).

Kalendarz 'GRUPOWY' jest przypisywany dowolnie wybranej grupie pracowników. Jest on wprowadzany jako zmienna o sposobie wprowadzania wartości 'Kalendarz' - wartości dla tej zmiennej są wprowadzane na jednym z ekranów dostępnych poprzez opcję menu 'Zadania', 'Wprowadzanie Wartości Zmiennych' dla firmy lub wybranego zatrudnionego. Kalendarz GRUPOWY przypisany wyłącznie jednemu pracownikowi jest kalendarzem indywidualnym. Podobnie jak w przypadku kalendarza 'FIRMY', dni i godziny przepracowane kalendarza 'GRUPOWY' są wyliczane po skorygowaniu dni wynikających z obowiązku pracy o zarejestrowane urlopy wypoczynkowe, przerwy i świadczenia. Kalendarz 'GRUPOWY WG ZMIENNYCH' dodatkowo umożliwia wyliczanie dni wynikających z obowiązku pracy i przepracowanych na podstawie wartości zmiennych pracownika, dla których wartości są wprowadzane w podziale na dni (patrz opis kalendarza 'INDYWIDUALNY' poniżej). Kalendarze 'FIRMOWY WG ZMIENNYCH' oraz 'GRUPOWY WG ZMIENNYCH' umożliwiają pełną automatyzację rejestracji i rozliczenia godzin nadliczbowych, zgodnie z opisem w sekcji pomocy programu 'W jaki sposób rejestrować godziny nadliczbowe?'.

Ostatnia opcja, kalendarz 'ZADANIOWY', pozwala na wyliczanie dni wynikających z obowiązku pracy i przepracowanych na podstawie wartości zmiennych pracownika, dla których wartości są wprowadzane w podziale na dni, zgodnie z algorytmem przedstawionym w sekcji pomocy programu 'Jak utworzyć indywidualny kalendarz dni przepracowanych/wynikających z ob. pracy dla pracownika?'.

Kalendarz 'ZADANIOWY' jest obecny w programie głównie z uwagi na konieczność zachowania zgodności z poprzednimi wersjami programu - jest on funkcjonalnie ograniczoną i mniej wygodną w wykorzystaniu wersją kalendarza 'FIRMOWY WG ZMIENNYCH' oraz 'GRUPOWY WG ZMIENNYCH' - w przypadku wykorzystywania kalendarza 'INDYWIDUALNY' należy rozważyć jak najszybszą zmianę tego kalendarza na jeden z kalendarzy: 'FIRMOWY WG ZMIENNYCH' lub 'GRUPOWY WG ZMIENNYCH'.

### Schematy wynagradzania:

Na zakładce 'składniki wynagrodzenia' wprowadzane są formuły płacowe wyliczające kwoty składników wynagrodzenia/rozliczeń przysługujących zatrudnionemu (dla właścicieli ta zakładka nosi nazwę 'Rozliczenia'). Podobnie jest w przypadku potrąceń na zakładce 'Potrącenia'. W formułach płacowych można wykorzystywać zdefiniowane przez użytkownika zmienne takie jak np. 'Płaca zasadnicza', 'Godziny nadliczbowe', czy inne zmienne w czasie wartości. W ten sposób oprócz płacy zasadniczej (formuła:  $1,0 * \text{Płaca zasadnicza}$ ) można zdefiniować np. dodatek funkcyjny, premię miesięczną, dodatek stażowy, prowizję, itp. Do dyspozycji użytkownika przy projektowaniu formuł są nie tylko wprowadzone wcześniej zmienne (zarówno dla osoby rozliczanej jak i całej firmy), ale również inne użyteczne kwoty (zmienne systemowe) związane z samym rozliczeniem (np. podstawa ub. emerytalnego/rentowego, wynagrodzenie netto bez potrącenia na liście i inne). Formuły zostały podzielone na proste (kwota lub iloczyn współczynnika i zmiennej) oraz złożone (iloczyn współczynnika i dwóch zmiennych plus możliwość określenia formuł dla wartości minimalnej i maksymalnej). Pozostawienie pustego miejsca na zmienną w formule oznacza wprowadzenie wartości '1,00'. Formuły złożone nie są dostępne dla właścicieli.

**Ponieważ w formułach można wykorzystywać zmienne będące funkcjami innych zmiennych oraz zmienne typu 'skala wartości', różnych możliwości konfiguracji wypłat dla zatrudnionych jest ogromnie dużo.**

### Wzorce schematów wynagradzania i kalendarza czasu pracy

W celu ułatwienia rekonfiguracji oraz tworzenia schematów wynagradzania i kalendarza czasu pracy dla zatrudnionych, zostały udostępnione wzorce składników wynagrodzenia, potrąceń oraz kalendarza czasu pracy (dla pracowników). Każdy wzorec ma swoją nazwę oraz szczegóły. W praktyce tworzenie wzorca wynagrodzenia czy kalendarza jest identyczne jak w przypadku konfiguracji kartoteki dla zatrudnionych. Przygotowanie odpowiednich wzorców na etapie wdrożenia pozwala uniknąć popełniania błędów przy konfiguracji kartoteki dla nowych pracowników 'z ręki' oraz znacznie przyspiesza pracę.

**Wzorce można tworzyć na podstawie danych istniejących zatrudnionych.** Przyspiesza to znacznie proces tworzenia wzorca. Służy do tego celu odpowiednia opcja menu 'Działania' na ekranie wprowadzania wzorców.

Po skonfigurowaniu kartoteki pracownika, wzorce można wykorzystać do jej rekonfiguracji zarówno poprzez usunięcie aktualnych składników wynagrodzenia, potrąceń, kalendarza oraz zmiennych i dopisanie na ich miejsce nowych, jak również poprzez dopisanie (uzupełnienie) kartoteki o nowe składniki wynagrodzenia, potrącenia i zmienne. Poprzez uzupełnienie kartoteki można również zmieniać definicje istniejących zmiennych, składników wynagrodzenia oraz potrąceń w kartotece.

**Kartoteka osobowa - kalendarze czasu pracy (patrz strona 32)**

**Kartoteka osobowa - schematy wynagradzania (patrz strona 33)**

## ***Kartoteka osobowa - kalendarze czasu pracy***

Natychmiast po dopisaniu pracownika do kartoteki osobowej, zostaje temu pracownikowi przypisany 'FIRMOWY' kalendarz czasu obowiązku pracy. Kalendarz 'FIRMOWY' jest wspólny dla wszystkich pracowników w firmie. Jest on definiowany na ekranie 'Miesiące Sprawozdawcze' poprzez kliknięcie na przycisk '...' po prawej stronie wybranego miesiąca. Posługiwanie się kalendarzem firmy jest dla użytkownika intuicyjne, a ponieważ zawiera on typowy dla większości przedsiębiorstw rozkład dni pracy w miesiącu, często użytkownicy korzystając z niego, nie wiedzą nawet o jego istnieniu. W przypadku kalendarza 'FIRMOWY', dni oraz godziny faktycznie przepracowane przez pracownika są wyliczane po skorygowaniu dni wynikających z obowiązku pracy o zarejestrowane urlopy wypoczynkowe, przerwy oraz świadczenia.

W przypadku, gdy w jednej firmie zatrudnieni są pracownicy o różnym czasie obowiązku pracy, np. pracujący w sobotę lub nie, precyzyjną rejestrację czasu pracy w takiej sytuacji umożliwia kalendarz 'GRUPOWY'. Kalendarz 'GRUPOWY' może zostać przypisany dowolnie wybranej grupie pracowników. Jest on wtedy wprowadzany jako zmienna firmy o sposobie wprowadzania wartości 'Kalendarz wg dni' - wartości dla tej zmiennej są wprowadzane na jednym z ekranów dostępnych poprzez opcję menu wprowadzania wartości zmiennych dla firmy lub dla wybranego zatrudnionego. Podobnie jak w przypadku kalendarza 'FIRMOWY', dni i godziny faktycznie przepracowane w kalendarzu 'GRUPOWY' są wyliczane po skorygowaniu dni wynikających z obowiązku pracy o zarejestrowane urlopy wypoczynkowe, przerwy oraz świadczenia. Kalendarz 'GRUPOWY' może również zostać przypisany jednemu wybranemu pracownikowi i wtedy jest to kalendarz indywidualny dla tego pracownika. W takiej sytuacji, Jest on wtedy wprowadzany jako zmienna osoby o sposobie wprowadzania wartości 'Kalendarz wg dni'.

Kalendarze 'FIRMOWY WG ZMIENNYCH' oraz 'GRUPOWY WG ZMIENNYCH' dodatkowo umożliwiają wyliczanie dni faktycznie przepracowanych na podstawie wartości zarejestrowanych zmiennych pracownika, dla których wartości są wprowadzane w podziale na dni. Najprościej jest w takim przypadku wprowadzić w kartotece osobowej zmienną użytkownika o nazwie np. 'Ilość godzin przepracowanych', rejestrowaną 'W podziale na dni' i za pomocą tej zmiennej rejestrować czas pracy (RCP). Na podstawie zarejestrowanego czasu pracy oraz wartości zmiennej kalendarzowej określającej czas obowiązku pracy, w kalendarzach 'WG ZMIENNYCH' wyliczane są automatycznie godziny nadliczbowe.

Sekwencja czynności w celu skonfigurowania w kartotece pracownika indywidualnego kalendarza czasu pracy może być następująca:



1. Dla pracownika, na ekranie 'Pracownicy' (opcja menu kartotek osobowych), należy dopisać nową zmienną dot. wynagrodzenia (opcja menu 'Działania', 'Definiowanie Zmiennych dot. Wynagrodzenia dla Osoby'), nazwać ją np. 'Kalendarz' i wybrać sposób wprowadzania wartości 'Kalendarz wg dni'.
2. W kartotece pracownika, na zakładce 'Kalendarz i wynagrodzenie urlopowe', należy wybrać kalendarz 'GRUPOWY' oraz wybrać zdefiniowaną w pkt. 1 zmienną 'Kalendarz' jako zmienną wyznaczającą czas obowiązku pracy pracownika.

Zmiennej 'Kalendarz' należy raz w miesiącu nadać odpowiednie wartości (data oraz ilość godzin obowiązku pracy) na ekranie wprowadzania wartości zmiennych 'Dla Wybranego Zatrudnionego'. W przypadku kalendarza WG ZMIENNYCH, powyższą definicję należałoby uzupełnić o dopisanie dodatkowo nowej zmiennej o nazwie np. 'Ilość godzin przepracowanych' i sposobie wprowadzania wartości 'W podziale na dni'. Ta zmienna (lub zmienne jeżeli byłoby ich więcej), rejestrowałaby czas faktycznie przepracowany.

Istnieją bardzo szczególne przypadki, w których istnieje potrzeba dalszego zindywidualizowania dni wynikających z obowiązku pracy dla konkretnego pracownika. Dla pracowników godzinowych wybór indywidualnego kalendarza może nastąpić poprzez zaznaczenie w kartotece osobowej pracownika pozycji kalendarz czasu pracy 'ZADANIOWY' (zakładka 'składniki wynagrodzenia') oraz rejestrację przepracowanych godzin w kolejnych dniach miesiąca (ekrany dostępne poprzez opcję menu wprowadzania wartości zmiennych). Zasady wprowadzania danych do zadaniowego kalendarza są następujące: rejestrowane są wyłącznie dni wynikające z obowiązku pracy - wpisanie większej od zera liczby godzin w danym dniu oznacza dzień przepracowany. Wpisanie liczby '0' przepracowanych godzin oznacza dzień nieprzepracowany lub dzień urlopu (rozdzielenie następuje na podstawie listy urlopów wypoczynkowych w kartotece osobowej).

Uwaga: w przypadku kalendarza 'ZADANIOWY' dla pracowników godzinowych dni pracy w czasie urlopu rejestruje się poprzez wpisanie liczby przepracowanych godzin '0' oraz dopisanie czasu trwania urlopu na zakładce 'Przerwy/świadczenia' (podzakładka 'Urlopy wypoczynkowe').

## **Kartoteka osobowa - schematy wynagradzania**

W celu utworzenia całkowicie zautomatyzowanego systemu płacowego należy do kartoteki osobowej zatrudnionych wprowadzić odpowiednie formuły składników wynagrodzenia i potrąceń (przycisk 'Rozliczenia'). Każda z formuł posiada nazwę składnika lub potrącenia, którego dotyczy, zakres dat w których obowiązuje oraz wyrażenie na podstawie którego jest wyliczana. Przy dopisywaniu zatrudnionego do listy płac na podstawie formuł wyliczane są kwoty składników.

Na wybraną listę płac wchodzi wyłącznie składniki dopuszczalne na wybranym rodzaju listy. W ten sposób, dla pracownika można np. zdefiniować w kartotece formuły dla wynagrodzenia zasadniczego i premii kwartalnej, wynagrodzenie zasadnicze będzie dopisywane w momencie dopisywania pracownika do tworzonej co miesiąc listy 'Wynagrodzenie zasadnicze i inne składniki miesięczne', natomiast premia kwartalna w momencie dopisywania do tworzonej co kwartał listy płac 'Premia kwartalna'. W formułach są zwykle wykorzystywane zmienne dotyczące wynagrodzeń, które należy wcześniej odpowiednio zdefiniować.

### **Zmienne dotyczące wynagrodzeń**

Podstawowym składnikiem formuł płacowych i rozliczeniowych w kartotece osobowej dla wszystkich zatrudnionych są zmienne dotyczące wynagrodzeń. Zmienne mogą być definiowane niezależnie dla **zatrudnionego, firmy oraz globalnie**, przy czym w formułach dotyczących zatrudnionego można wykorzystywać zarówno zmienne zdefiniowane wyłącznie dla tego zatrudnionego (na ekranie 'Definiowanie Zmiennych dot. Wynagrodzenia/Rozliczeń dla Zatrudnionego' dostępnym poprzez opcję menu 'Działania' w kartotece osobowej), jak i zmienne zdefiniowane dla całej firmy (na ekranie 'Definiowanie Zmiennych dot. Wynagrodzeń dla Firmy' dostępnym poprzez opcję menu 'Działania' na ekranie 'Firma') oraz zmienne zdefiniowane globalnie dla wszystkich firm (na ekranie 'Definiowanie Zmiennych Globalnych'). Dla każdej zmiennej można wprowadzić dowolne wartości w wynikających z definicji tej zmiennej okresach (wielomiesięcznych, miesiącach, czy w podziale na dni) lub zdefiniować zmienną będącą funkcją istniejących zmiennych, skalą wartości zmiennych skokowo lub kalendarzem. Przykładami zmiennych dotyczących konkretnego pracownika są np.: **płaca zasadnicza** (dopisywana automatycznie dla każdego nowego pracownika), dodatek funkcyjny, liczba dni oraz godzin czasu pracy. Przykładami zmiennych dotyczących całej

firmy mogą być np.: obroty wybranego działu czy ogółem firmy (np. w celu określenia prowizji), stawki godzinowe czasu pracy, stawka ubezpieczeniowa pracowników w PZU.

Każda zmienna posiada swoją nazwę, określenie czy dotyczy składników wynagrodzenia, potrąceń, umów cywilnoprawnych, czy rozliczeń właścicieli oraz deklarację sposobu wyliczania zmiennej, np. w podziale na okresy (wielomiesięczny, miesięczny lub w podziale na dni), jako funkcję innych zmiennych, skalę wartości lub kalendarz. Dodatkowo, **zmienne są podzielone na grupy edycji** - umożliwia to pogrupowanie zmiennych na różnych ekranach w celu wygodniejszego wprowadzania dla nich wartości - wybór grupy zmiennych jest jednym z kryteriów odczytu m.in. na ekranie rejestracji czasu pracy.

Wartości dla zmiennych określanych w podziale na okresy miesięczne i na dni są wprowadzane na grupie ekranów 'Wprowadzanie Wartości Zmiennych'. W tej opcji menu dostępne są dodatkowe ekrany dla wprowadzania wartości zmiennych w podziale na dni (ekran 'Wg Wybranej Daty' - umożliwia np. rozliczanie czasu pracy, czy akordu), miesiące (ekran 'Wg Wybranego Miesiąca' - umożliwia np. rozliczanie prowizji, czy zmiennych w czasie potrąceń), dla wybranego zatrudnionego (ekran 'Dla Wybranego Zatrudnionego (Uniwersalny)') oraz firmy (ekran 'Dla Firmy'). **Zmiany wartości zmiennych wprowadzanych w podziale na miesiące i dni są możliwe tylko dla otwartych miesięcy i tylko dla zmiennych nie należących do grupy edycji 'Bez edycji {przeglądanie}'**. Zmienne których wartości są definiowane w podziale na okresy wielomiesięczne są definiowane na ekranie dostępnym poprzez kliknięcie przycisku '...' po lewej stronie na ekranie definicji zmiennej lub wybranie odpowiedniej opcji menu 'Działania'. **Zmiana wartości zmiennych zdefiniowanych w podziale na okresy wielomiesięczne jest możliwa niezależnie od tego czy miesiąc jest otwarty czy zamknięty**.

Ułatwieniem przy wprowadzaniu podobnych wartości zmiennych dla większej liczby zatrudnionych jest opcja menu 'Działania' 'Ustaw Wszystkie Pozycje' dostępna na wszystkich ekranach wprowadzania wartości zmiennych w podziale na dni i miesiące. Umożliwia ona szybkie wprowadzenie wartości dla wszystkich wylistowanych zmiennych, np. '8,00' przy rejestracji czasu pracy.

Użytkownik może również definiować zmienne będące funkcjami istniejących zmiennych: **'Funkcja zmiennych'**, **'skala wartości'** oraz **'Minimum/maksimum'**. Zmienna 'Funkcja zmiennych' może być, w zależności od potrzeb dowolną kombinacją czterech innych, dowolnie wybranych zmiennych, np. sumą, różnicą, iloczynem lub ilorazem. Zmienna 'Funkcja zmiennych' umożliwia np. automatyzację wyliczania dodatku stażowego w przypadku wynagrodzeń godzinowych lub akordu. Zmienna 'skala wartości' umożliwia definiowanie składników wynagrodzenia zmieniających wartość skokowo, np. premia uznaniowa równa 5% przy obrocie do 20 tysięcy zł i 10% przy obrocie powyżej 20 tysięcy zł. Zmienna 'Minimum/maksimum' umożliwia dokonanie dynamicznego wyboru minimalnej lub maksymalnej kwoty dla do czterech dowolnie wybranych zmiennych.

Użyteczne przy tworzeniu bardziej zaawansowanych formuł płacowych są zmienne odnoszące się do dowolnie wybranego okresu z przeszłości. Są to zmienne **'Wartość składników'**, **'Wartość potrąceń'**, **'Wartość świadczeń'**, **'Wartość zmiennych systemowych'** oraz **'Wartość zmiennych użytkownika'**. Wymienione typy zmiennych umożliwiają wykorzystanie w formułach płacowych kwot wybranych składników wynagrodzenia, potrąceń, świadczeń, zmiennych systemowych (np. dotyczących czasu pracy) oraz zmiennych użytkownika, podsumowanych za dowolnie wybrany okres. Są to bardzo użyteczne typy zmiennych pozwalające np. na automatyzację wypłat nagród, 'trzynastek', rozliczania godzin nadliczbowych z poprzedniego miesiąca i innych podobnych sytuacji. Wykorzystując te zmienne, można przy wyliczaniu dowolnego składnika listy płac, uzależnić wartość tego składnika od wartości innych składników. Przykładem wykorzystania może być np. wskazanie składników innych niż płaca zasadnicza do wyliczenia stawki bazowej godzin nadliczbowych.

Dodatkowy typ zmiennej **'Kalendarz wg dni'** służy do rejestracji dni i godzin czasu pracy. Ponieważ zmienną typu kalendarz można przypisać dowolnemu pracownikowi lub grupie pracowników, pozwala to na wyodrębnienie w ramach firmy grup pracowników wykonujących pracę w różnych dniach.

Możliwość wskazania 'Rodzaju' zmiennej obejmuje następujące rodzaje: 'Zmienna użytkownika', 'Ilość godzin nadliczbowych płatnych 150%', 'Ilość godzin nadliczbowych płatnych 200%' oraz 'Ilość godzin nocnych'. Ustawienie rodzaju zmiennej na godziny nadliczbowe powoduje automatycznie wykorzystanie tej zmiennej przy wyliczaniu czasu pracy. W ten sposób można np. rejestrować godziny nadliczbowe 'z ręki', sumarycznie

za cały miesiąc, unikając szczegółowej rejestracji czasu pracy, a jednocześnie dysponując niemal kompletnymi danymi na wydrukach kart pracy, czy ewidencji czasu pracy. Wykorzystanie tej możliwości ma sens wyłącznie wtedy, gdy jako kalendarz czasu pracy dla pracownika wybrano kalendarz 'FIRMY' lub 'GRUPOWY'. W przypadku kalendarzy 'FIRMY WG ZMIENNYCH' oraz 'GRUPOWY WG ZMIENNYCH' godziny nadliczbowe są wyliczane automatycznie przez program i ustawienie rodzaju zostanie zignorowane.

Poprzez umiejętne wykorzystanie zmiennych w formułach płacowych można rejestrować i rozliczać dowolnie złożone sytuacje płacowe takie jak np. prowizja, rejestracja czasu pracy i wynagrodzenia dla pracowników 'godzinowych', świadczenia z tytułu pracowniczych programów emerytalnych, czy potrącanie alimentów.

## Import danych na listy płac i rozliczenia

W miesiącach poprzedzających wdrożenie programu, można zaimportować na listy płac dane z formularzy rozliczeniowych programu Płatnik. Kompletny import danych rozliczeniowych umożliwi poprawne wygenerowanie deklaracji PIT oraz zapewni automatyzację naliczania świadczeń oraz wynagrodzenia urlopowego od składników zmiennych natychmiast po wdrożeniu. Import danych rozliczeniowych z programu Płatnik dotyczy następujących formularzy: RCA, RNA i RSA.

**Import danych rozliczeniowych z programu Płatnik (patrz strona 35)**

### *Import danych rozliczeniowych z programu Płatnik*

Import danych rozliczeniowych umożliwi poprawne wygenerowanie deklaracji PIT oraz zapewni lepszą kontrolę nad wypłatami świadczeń i wynagrodzenia urlopowego od składników zmiennych w pierwszych 3 miesiącach po wdrożeniu. Import danych rozliczeniowych z programu Płatnik dotyczy następujących formularzy: RCA, RNA i RSA. Importu można dokonać na następujące listy płac: 'Wynagrodzenie zasadnicze i inne składniki miesięczne', 'Świadczenia w razie choroby/macierzyństwa (karta zasiłkowa)' oraz na wszystkie ekrany rozliczania umów cywilnoprawnych - w celu importu należy otworzyć ekran wybranego rodzaju listy płac/rozliczenia w miesiącu w którym mają zostać zaimportowane dane (opcja menu 'Zadania', 'Wynagrodzenia i Rozliczenia', 'Listy Płac i Rozliczenia', a następnie przycisk '...' przy wybranym rodzaju listy płac), a następnie wybrać opcję menu 'Działania', 'Import Danych Rozliczeniowych (ZUS RCA, RNA, RZA i RSA)'.

Dane programu Płatnik są importowane z plików .KDU - **aby utworzyć pliki .KDU z danych programu Płatnik w wersjach 6 i późniejszych, należy, po utworzeniu i otworzeniu zestawu dokumentów, wybrać opcję menu Płatnika 'Narzędzia', 'Zapisz do pliku'**. Dopiero po utworzeniu pliku .KDU można dane z tego pliku zaimportować do programu.

Opis importu z formularzy rozliczeniowych programu Płatnik ZUS:

1. Źródłem danych do importu są formularze ZUS RCA, RNA, RZA oraz RSA w formie elektronicznej (jako pliki programu Płatnik .KDU) za miesiące od początku roku do chwili wdrożenia. **Należy zlokalizować pliki .KDU programu Płatnik, w których znajdują się formularze ZUS RCA, RNA, RZA oraz RSA. Aby utworzyć pliki .KDU z danych programu Płatnik w wersjach 6 i późniejszych, należy, po utworzeniu i otworzeniu zestawu dokumentów, wybrać opcję menu Płatnika 'Narzędzia', 'Zapisz do pliku'**. Dopiero po utworzeniu pliku .KDU można dane z tego pliku zaimportować do programu.

**Uwaga 1:** ekran kryteriów odczytu importu umożliwia podzielenie plików .KDU na dowolnie wybrane fragmenty - ułatwia to import w przypadku zastosowania przez firmę 'zbiorczego' pliku z danymi rozliczeniowymi za cały rok.

**Uwaga 2:** umożliwiono wspomaganie importu danych rozliczeniowych dodatkowym pomocniczym plikiem w dwóch formatach standardowych 'standardowy "Kolumny wartości"' oraz 'standardowy "Kod/nazwa kwota"' jak również w dodatkowych formatach, dedykowanych importom z wybranych innych systemów kadrowo płacowych (np. Kali, Boss, Spin, Mikroplan).

**Import danych rozliczeniowych - pliki pomocnicze (patrz strona 37)**

2. Przed importem danych rozliczeniowych, kartoteki osobowe zatrudnionych powinny zostać uzupełnione - patrz opis w sekcji:

**Konfiguracja kartotek osobowych (patrz strona 30)**

3. Kolejnym etapem importu jest utworzenie w każdym miesiącu począwszy od początku roku, listy płac rodzaju 'Wynagrodzenie zasadnicze i inne składniki miesięczne' oraz, jeżeli w danym miesiącu były dokonywane wypłaty zasiłków budżetowych lub innych zasiłków finansowanych przez ZUS, dodatkowych list płac, np. 'Zasiłki: rodzinny i pielęgnacyjny' i 'Świadczenia w razie choroby/macierzyństwa (karta zasiłkowa), czy 'Umowy zlecenia'. Zgodnie z informacją w pkt. 2. powyżej, zasiłki budżetowe należy dopisać na listę z kartoteki osobowej pracowników, czyli w sposób standardowy. Wypłaty wynagrodzenia zasadniczego i świadczeń finansowanych przez ZUS, należy dopisać do odpowiednich list płac nie w sposób standardowy, dopisując do listy płac pracowników z kartoteki, ale z wykorzystaniem nowej opcji menu 'Działania', 'Import Danych Rozliczeniowych (RCA, RNA, RZA, RSA)'. Po otwarciu pustej listy płac rodzaju 'Wynagrodzenie zasadnicze i inne składniki miesięczne' należy wybrać przycisk 'Anuluj' aby nie dopisywać pracowników w sposób standardowy.

Wybranie opcji menu 'Import Danych Rozliczeniowych (RCA, RNA, RZA, RSA)' umożliwia wybór dowolnego pliku Płatnika .KDU, a następnie, po wyświetleniu zawartości tego pliku w formie listy zawierającej w kolejnych pozycjach:

**<nazwa formularza ZUS>, <nazwisko, imię i PESEL zatrudnionego>**

z tej listy można wybierać pracowników w celu dopisania do listy płac. W czasie dopisywania, dane z formularzy RCA, RNA, RZA i RSA są uzupełniane danymi pracownika z kartoteki osobowej, m.in. stałymi potrąceniami. Zaimportowane dane można na liście płac poprawić 'z ręki', ale w większości przypadków nie ma takiej potrzeby.

Uwaga: w przypadku listy płac rodzaju 'Wynagrodzenie zasadnicze i inne składniki miesięczne', można wybierać wyłącznie formularze RCA, RNA lub RZA - odpowiadające tym formularzom formularze RSA zostaną wybrane automatycznie. Podobnie, w przypadku listy płac rodzaju 'Świadczenia w razie choroby/macierzyństwa (karta zasiłkowa)' można wybierać wyłącznie formularze RSA - dla wygody na ekranie są wylistowane również: kod wypłaconego świadczenia oraz data 'od' świadczenia.

Dokonując importu danych rozliczeniowych należy zwrócić uwagę na następujące ważne kwestie:

1. Celem importu powinno być odtworzenie wypłat wynagrodzeń za poprzednie miesiące w następującym zakresie:

a. kwoty brutto i netto do wypłaty, zapłacone składki ZUS, odprowadzona zaliczka na podatek dochodowy. Uwaga: sposób zaokrąglania podstawy opodatkowania oraz zaliczki na podatek dochodowy można czasowo zmienić wykorzystując w tym celu ustawienie na ekranie 'Preferencje Ogólne' (opcja menu 'Opcje', 'Preferencje'). **Poprawność tych danych gwarantuje poprawną emisję deklaracji PIT.**

b. w przypadku wypłaty świadczeń za czas nieprzepracowany (choroby) - kwoty podstaw zasiłku chorobowego. **Poprawność tych danych gwarantuje poprawne wyliczenie świadczeń w kolejnych miesiącach, ponieważ wyliczona podstawa zasiłku chorobowego jest wykorzystywana bez zmian w przypadku wypłaty podobnego świadczenia w ciągu kolejnych 3 miesięcy.**

c. w przypadku wypłaty składników wynagrodzenia zmiennych, czyli takich od których przysługuje wynagrodzenie za czas urlopu wyliczane za poprzednie 3 miesiące - na rozbicie 'z ręki' wynagrodzenia zaimportowanego z programu Płatnik (czyli ogólnej kwoty brutto) na jeden lub więcej składników wynagrodzenia na liście płac. Uwaga: wprowadzenie wszystkich składników wynagrodzenia do kartoteki osobowej pracownika przed importem zdecydowanie ułatwia to zadanie, ponieważ do listy płac w czasie importu zostają dopisane automatycznie wszystkie składniki z kartoteki. **Poprawność tych danych gwarantuje poprawne wyliczenie wynagrodzenia urlopowego od składników zmiennych w kolejnych miesiącach.**

d. należy weryfikować PIT-4 odczytany po imporcie każdego miesiąca (opcja menu 'Wydruki Deklaracji dla Urzędu Skarbowego') z oryginalnym PIT-4.

## **Import danych rozliczeniowych - pliki pomocnicze**

Import danych rozliczeniowych z plików rozliczeniowych .KDU programu Płatnik można bardzo efektywnie wspomagać informacjami w dodatkowym pliku lub plikach pomocniczych. W ten sposób, procedury importu mogą automatycznie odtworzyć listy płac z podziałem kwoty brutto na składniki wynagrodzenia oraz odpowiednie kwoty potrąceń. Dodatkowo do pliku pomocniczego, zawsze wykorzystywany jest plik IMPORT.INI znajdujący się w tym samym folderze co plik pomocniczy i zawierający informacje umożliwiające identyfikację składników wynagrodzenia oraz potrąceń pomiędzy poprzednim systemem, z którego importowane są dane oraz niniejszym programem. Dostępne są następujące formaty plików pomocniczych:

### **1. Standardowy 'Kolumny wartości'**

Nagłówek formatu standardowego 'Kolumny wartości' w każdej linii pliku pomocniczego może zawierać następujące informacje:

**Imię<znak tabulacji>Drugie imię<znak tabulacji>Nazwisko<znak tabulacji>PESEL<znak tabulacji>Rok<znak tabulacji>Miesiąc<znak tabulacji>Miesiąc (numer)<znak tabulacji>Nazwa składnika 1<znak tabulacji>Nazwa składnika 2<znak tabulacji> ... <znak tabulacji>Nazwa potrącenia 1<znak tabulacji>Nazwa potrącenia 2<znak tabulacji> ...**

W kolumnach pliku należy podać informacje zgodnie z nagłówkiem, pod nazwami składników i potrąceń odpowiednie kwoty. Nie jest konieczna obecność wszystkich kolumn wymienionych powyżej. O obecności kolumny przy dekodowaniu pliku decyduje obecność odpowiedniego nagłówka. Nagłówki składników i potrąceń powinny być takie jak w oryginalnym systemie z którego importowane są dane. **Pozostałe nagłówki, identyfikujące zatrudnionego oraz miesiąc muszą mieć nazwy identyczne jak wskazano powyżej.**

Przykładowy plik w formacie standardowym 'Kolumny wartości' może wyglądać następująco:

Imię	Nazwisko	Rok	Miesiąc (numer)	Zasadnicze	Premia Ubezp. PZU
Jan	Kwiatkowski	2004	9	2345,61200,00	35,00
Jan	Kwiatkowski	2004	10	2500,000,00	35,00

### **2. Standardowy 'Kod/nazwa kwota'**

Format standardowy 'Kod/nazwa kwota' ma dwie odmiany, nazywane dalej odpowiednio 'standardowy (1)' oraz 'standardowy (2)'. Każda linia pliku pomocniczego w formacie standardowy (1) zawiera następujące informacje:

**Rok<znak tabulacji>Miesiąc<znak tabulacji>PESEL<znak tabulacji>Nazwisko<znak tabulacji>Imię pierwsze<znak tabulacji>Imię drugie<znak tabulacji>Kod składnika<znak tabulacji>Kwota**

Przykładowy plik w formacie standardowym (1) może wyglądać następująco:

2004	9	65010100076	Kwiatkowski	Jan	Teodor 11	2345.61
2004	10	65010100076	Kwiatkowski	Jan	Teodor 11	1235.62
2004	10	65010100076	Kwiatkowski	Jan	Teodor 12	200.61
2004	10	65010100076	Kwiatkowski	Jan	Teodor 21	876.11
2004	11	65010100076	Kwiatkowski	Jan	Teodor 11	2245.63
2004	9	33071402875	Mały Czesław	Józef	21	167,9
2004	10	33071402875	Mały Czesław	Józef	21	1675.07

(<znak tabulacji> oznacza znak CHAR(9) ASCII). Przygotowanie pliku w powyższym formacie oraz wybranie tego pliku na ekranie importu danych rozliczeniowych ZUS spowoduje automatyczne 'rozbicie' importowanych danych na więcej niż jeden składnik - dotychczas cała kwota brutto była przypisywana pierwszemu składnikowi.

Plik pomocniczy może również zostać przygotowany w formacie standardowy (2), w którym każda linia pliku zawiera następujące informacje:

**Rok<znak tabulacji>Miesiąc<znak tabulacji>PESEL<znak tabulacji>Nazwisko<znak tabulacji>Imię pierwsze<znak tabulacji>Imię drugie<znak tabulacji>Kod składnika<znak tabulacji>Kwota<znak tabulacji>Kod składnika 2<znak tabulacji>Kwota 2<znak tabulacji>Kod składnika 3<znak tabulacji>Kwota 3 ... <znak tabulacji>Kod składnika 20<znak tabulacji>Kwota 20**

Przykładowy plik w formacie standardowym (2) może wyglądać następująco:

```
2004 9      65010100076 Kwiatkowski Jan Teodor 11      2345.61
2004 10     65010100076 Kwiatkowski Jan Teodor 11      1235.6212      200.61 21
      876.11
2004 11     65010100076 Kwiatkowski Jan Teodor 11      2245.63
2004 9      33071402875 Mały Czesław Józef 21      167,9
2004 10     33071402875 Mały Czesław Józef 21      1675.07
```

Powyższy format zostanie przez program w czasie importu automatycznie przekonwertowany do formatu (1).

**W formacie standard (2), w każdej linii pliku pomocniczego, można umieścić dowolną liczbę składników (wg kodów), czy potrażeń (wg nazw) w zakresie od 0 do 20.** Kwoty składników mogą zostać podane w dowolnym formacie, z przecinkiem lub kropką jako separatorem części dziesiętnej. Jeżeli w pliku pomocniczym znajduje się PESEL pracownika, nie trzeba podawać nazwiska i imion, podobnie, jeżeli brakuje PESELa, należy podać nazwisko i imiona aby umożliwić poprawną identyfikację zatrudnionych. W przypadku niepodawania w pliku pomocniczym którejkolwiek z danych, należy pozostawić <znak tabulacji> separujący pozycje. Zawartość pliku pomocniczego odczytanego przez import można przeglądać po wybraniu opcji 'Przeglądanie Zawartości Pliku Pomocniczego'. Z wyjątkiem sytuacji, gdy przygotowany zostaje komplet składników, można nie wstawiać do pliku pomocniczego kwot składników z kodem ZUS '11' - do pierwszego z takich składników dopisywana jest różnica kwot pomiędzy podstawą ubezpieczenia emerytalnego i rentowego z pliku rozliczeniowego .KDU a kwotami składników zdefiniowanymi w pliku pomocniczym.

### 3. Formaty dedykowane

Plik pomocniczy może również zostać przygotowany w formacie dedykowanym importowi z wybranych systemów kadrowo płacowych. W obecnej wersji zostały udostępnione formaty wspomagające import z programów Kali, Boss, Spin oraz Mikroplan. Kolejne formaty dedykowane, umożliwiające transfer danych rozliczeniowych z innych programów płacowych, będą udostępnione sukcesywnie w kolejnych wersjach programu.

Przykładowo, w przypadku programu Kali (firmy Macrosoft) plik pomocniczy został przygotowany na podstawie wydruku 'Zestawienie składników z list płac' z tego programu.

'Zestawienie składników z list płac' z programu KALI wydrukowano do pliku przy wykorzystaniu sterownika drukarki STANDARD. Kody kontrolne drukarki zostały automatycznie usunięte z pliku przez moduł importujący. Przykładowy plik w formacie 'Inny' (3) może wyglądać następująco:

+

---

| Mały Jan    Nr teczki: 0011                    za rok: 2004

|

Nazwa	styczeń	luty	marzec	kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień	październik	listopad	grudzień	RAZEM
Płaca zasadnicza	824,00	824,00	824,00	824,00	824,00	824,00	824,00	824,00	824,00	824,00	824,00	824,00	7 416,00
Wynagr. za urlop		313,11		43,55	90,84			1 097,05	294,66				1 839,21
Premia	1 283,52		1 190,31	1 359,92	1 283,52	1 419,51	1 207,12	106,96	1 275,65				9 126,51
Ekwiwalent za pranie	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	90,00
Ekwiwalent za odzież			11,00			11,00		11,00					33,00
PZU	25,00	25,00	25,00	25,00	25,00	25,00	25,00	25,00	25,00	25,00	25,00	25,00	225,00
Komornik	118,80												118,80
Zal. pod. doch.	129,20	40,40	120,60	140,00	137,50	141,50	122,20	121,80	155,40				1 108,60

Powyższy format moduł importujący automatycznie przekonwertuje do formatu (1). Translacja danych o składnikach, potrąceniach oraz podatku została dokonana na podstawie informacji w pliku 'IMPORT.INI', znajdującym się w tym samym folderze, co plik pomocniczy. Przykładowy plik 'IMPORT.INI', wykorzystany do konwersji powyższego pliku pomocniczego wyglądał następująco:

[Usun\_Z\_Oryginalu]

1=S6F@PC

[Usun\_Z\_Oryginalu\_Linie\_Zawierajace]

1=PRINTER

2=TITLE

[Zamien\_W\_Oryginale\_Znaki]

1=' ł

2=˘ ó

3=α Ń

4=§ ź

5=† ą

6=| ź

[Konwersja\_Danych\_Przed]

1=Płaca zasadnicza

2=Premia

3=Wynagr. za urlop

4=Wyn. za godz.nadl.

5=Dod. za godz. nadl.

6=Dod. za godz. nocne

7=Ekwiwalent za pranie

8=Ekwiwalent za odzież

9=PZU

10=Komornik

11=Zal. pod. doch.

; W przypadku składników wynagrodzenia, konwersja jest dokonywana poprzez kod składnika

; w przypadku potrąceń, konwersja jest dokonywana poprzez nazwę potrącenia

; np. składnik 'Płaca zasadnicza' z zestawienia KALI jest konwertowany

; na składnik o kodzie '11'. Jeżeli w konfiguracji jest więcej niż jeden

;składnik o kodzie '11', jest wybierany ten, który jest skonfigurowany w kartotece

;osobowej zatrudnionego (zakładka 'składniki wynagrodzenia'). Podobnie,

; 'Premia' z zestawienia KALI jest konwertowana na składnik o kodzie '21'.

; Jeżeli odpowiedniego kodu nie ma, np. 'Ubezpieczenie w PZU', wtedy pozycja

; jest traktowana jako potrącenie identyfikowane wg nazwy

; 'zaliczka na podatek' poniżej jest słowem kluczowym pozwalającym porównać

; importowaną kwotę zaliczki z wyliczoną przez program w czasie importu

[Konwersja\_Danych\_Po]

1=11

2=21

3=WU

4=12

5=13

6=DN

7=EP

8=EO

9=Ubezpieczenie w PZU

10=Komornik

11=zaliczka na podatek

#### 4. Plik IMPORT.INI

Plik IMPORT.INI znajduje się w tym samym folderze co plik pomocniczy i zawierają przede wszystkim informacje umożliwiające identyfikację składników wynagrodzenia oraz potrąceń pomiędzy poprzednim



systemem, z którego importowane są dane oraz niniejszym programem. Dostępne są następujące opcje pliku IMPORT.INI opisane poniżej w zawartości przykładowego pliku:

```
;
; Plik konfiguracyjny pozwalający 'dopasować' źródłowy plik pomocniczy
; do rzeczywistych potrzeb wspomagania importu danych rozliczeniowych
; z programu Platnik. Umożliwia usunięcie znaków, linii w pliku pomocniczym,
; konwersje polskich liter oraz konwersje składników i potrąceń w
; pliku pomocniczym na składniki i potrącenia w programie
;
```

#### [Usun\_Z\_Oryginalu]

```
; Wszystkie wskazane ciągi znaków zostaną usunięte z pliku
; pomocniczego. Jest to wygodna opcja do usuwania powtarzających
; się kodów kontrolnych w wydrukach z których wykonywany jest plik
; pomocniczy
;1=S6F@PC
```

#### [Usun\_Z\_Oryginalu\_Linie\_Zawierajace]

```
; Wszystkie linie zawierające wskazany ciąg znaków zostaną przed
; przetwarzaniem usunięte z pliku pomocniczego
1=_____
```

#### [Zamien\_W\_Oryginale\_Znaki]

```
; Pierwszy znak oznacza znak wymieniany, po spacji następuje
; znak który wymieniana
```

1=§ ł

2=˜ ó

3=ş ń

4=§ ż

5=µ ą

6=L' ź

7=" Ż

8=ä Ń

9=¬ Ł

10=« ś

11=" Ę

#### [Opcje]

```
; PrzesuniecieMiesieczneWyplaty ustawia odczyt w odniesieniu
; do miesiąca za który wykonywana jest lista plac, np. lista
; za styczeń 2006 z datą wypłaty w lutym 2006 i w pliku pomocniczym
```

; dane za styczen sa w kolumnie lutowej. Wtedy PrzesuniecieMiesieczneWyplaty=1

; umozliwia wczytanie na listy plac styczniowe (w programie) danych

; w kolumnie lutowej (w pliku)

PrzesuniecieMiesieczneWyplaty=0

[Plik]

; Tylko w przypadku formatu 'standardowy 'Kolumny wartości': znak separatora kolumn

; TAB oznacza znak tabulacji, w innym przypadku wpisany znak (np ';') jest separatorem

;Separator=TAB

[Konwersja\_Danych\_Przed]

; Lista nazw skladnikow w pliku pomocniczym ktorzy kwoty beda dekodowane

; w celu wspomagania importu danych rozliczeniowych

1=248 EKW.PRAN

2=250 WYRÓ.URL

3=260 AK.PROD.

4=501 PZU

5=580 PODATEK

[Konwersja\_Danych\_Po]

; Lista KODOW skladnikow wynagrodzenia oraz NAZW potracen w programie, na ktore

; beda dekodowane odpowiednie skladniki z pliku pomocniczego

1=EP

2=WU

3=19

4=Ubezpieczenie na zycie

5=zaliczka na podatek

## **Zakończenie wdrożenia**

Zakończenie wdrożenia obejmuje utworzenie list płac za miesiąc wdrożenia. Należy zawsze dążyć do tego, aby listy płac za miesiąc wdrożenia były utworzone 'z automatu' i nie wymagały jakichkolwiek korekt 'z ręki'. Sukces w tym przypadku zależy od jakości konfiguracji schematów wynagradzania pracowników w kartotekach osobowych. w przypadku jakichkolwiek wątpliwości należy skontaktować się z producentem lub dystrybutorem programu. Kontakt do producenta lub dystrybutora jest dostępny poprzez opcję menu programu 'Pomoc', 'Kontakt z Producentem'.

# Załączniki

## 1. Analiza przedwdrożeniowa (patrz strona 43)

### Analiza przedwdrożeniowa

Niniejsza ankieta stanowi jeden z elementów przygotowania wdrożenia, jej zadaniem jest analiza istniejącej struktury organizacyjnej oraz elementów składających się na system płacowy. Jej wypełnienie przyspieszy proces wdrożenia programu w Państwa firmie.

#### Ogólne informacje

1. Liczba pracowników zatrudnionych na umowę o pracę w miesiącu styczniu oraz miesiącu poprzedzającym wdrożenie:

/

#### Struktura organizacyjna

1. Jeżeli w firmie istnieje podział na działy - liczba działów (plus ewentualnie ich nazwy) oraz liczba pracowników w poszczególnych działach, w przypadku większej ilości bardzo proszę o uzupełnienie na dodatkowej karcie

#### Informacja o czasie pracy

1. Czy czas obowiązku pracy jest jednakowy dla wszystkich pracowników w firmie? Czy można wyodrębnić grupy pracowników o jednakowym czasie obowiązku pracy?

2. Czy rozliczane są godziny nadliczbowe? Jeżeli tak, czy są to sporadyczne przypadki czy też jest to częsta praca w godzinach nadliczbowych?

3. Czy rozliczana jest praca w warunkach szkodliwych?

4. Czy rozliczana jest praca w godzinach nocnych?

#### **Informacja o składnikach wynagrodzeń**

1. Proszę podać jakie składniki składają się na wynagrodzenie brutto pracowników w Państwa firmie (np.: zasadnicze, godzinowe, akord, prowizja od obrotu) oraz czy są one stałe czy zmienne?

2. Czy pracownicy otrzymują premie, jeśli tak to jakie i od czego są one uzależnione oraz czy są one stałe czy zmienne?

3. Jakie są dodatkowe składniki wchodzące do wynagrodzenia i od czego są uzależnione oraz czy są one stałe czy zmienne?

#### **Informacja o potrąceniach z wynagrodzeń**

1. Jakie istnieją w Państwa firmie specyficzne potrącenia z wynagrodzeń i od czego są one uzależnione oraz czy są one stałe czy zmienne?

**Dodatkowe informacje**

1. Czy istnieją jeszcze jakieś inne, specyficzne dla Państwa firmy rozliczenia - proszę podać przykłady:

# Indeks

A	
Analiza przedwdrożeniowa	43
I	
Import danych do kartotek osobowych	27
Import danych na listy płac i rozliczenia	35
Import danych rozliczeniowych - pliki pomocnicze	37
Import danych rozliczeniowych z programu Płatnik	35
Import danych z pliku tekstowego	28
Import danych zgłoszeniowych z programu Płatnik	27
Instalacja Microsoft SQL Server 2005	15
Instalacja Microsoft SQL Server 7 lub 2000	11
Instalacja Oracle SQL Server 10g	19
Instalacja Oracle SQL Server 8 i 9	18
Instalacja PostgreSQL	21
Instalacja serwera SQL (wersje wielodostępne)	7
Instalacja stanowiska programu	24
Instalacja Sybase ASA 8/9	8
J	
Jak przekierunkować wydruk w MS-DOS z drukarki na plik?	30
K	
Kartoteka osobowa - kalendarze czasu pracy	32
Kartoteka osobowa - schematy wynagradzania	33
Konfiguracja kartotek osobowych	30
M	
Minimalne wymagania sprzętowe i konfiguracyjne	6
O	
Ogólna informacja o programie	3
P	
Podstawowe koncepcje	4
W	
Wdrożenie	7
Z	
Zakończenie wdrożenia	42
Załączniki	43

